

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Πτυχιακό Πρόγραμμα Αστυνομικών Σπουδών

Πτυχιακή Διατριβή

**Ο θεσμός του Παρατηρητή της Γειτονιάς ως μια καινοτόμος
μορφή Κοινοτικής Αστυνόμευσης στην αντιμετώπιση της
εγκληματικότητας στην Κύπρο.**

Κυριάκος Λειβαδιώτης

**Επιβλέπων Καθηγήτρια
Μαρία Κωνσταντίνου**

Μάιος, 2017

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Πτυχιακό Πρόγραμμα Αστυνομικών Σπουδών

Πτυχιακή Διατριβή

**Ο θεσμός του Παρατηρητή της Γειτονιάς ως μια καινοτόμος
μορφή Κοινοτικής Αστυνόμευσης στην αντιμετώπιση της
εγκληματικότητας στην Κύπρο.**

Κυριάκος Λειβαδιώτης

**Επιβλέπων Καθηγήτρια
Μαρία Κωνσταντίνου**

Η παρούσα πτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των
απαιτήσεων για απόκτηση πτυχιακού τίτλου σπουδών
στις Αστυνομικές Σπουδές
από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μάιος, 2017

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή διατριβή, ενσκήπτει στον θεσμό του «Παρατηρητή της Γειτονιάς». Πρώτιστος στόχος της παρούσας ερευνητικής διαδικασίας είναι η βιβλιογραφική έρευνα για τη δομή και τους μηχανισμούς λειτουργίας του. Εξετάζονται οι καταβολές και η εξέλιξη του θεσμού, ως επίσης και η επίδραση που έχει κατά του εγκλήματος. Επίσης, διερευνά τη συμβολή του στη βελτίωση του επιπέδου και του αισθήματος ασφάλειας της γειτονιάς.

Ο θεσμός του Παρατηρητή της Γειτονιάς αποτελεί ένα από τα παλαιότερα, αποτελεσματικότερα και λιγότερα δαπανηρά προγράμματα πρόληψης του εγκλήματος στις ΗΠΑ. Η φήμη του ξεπέρασε τα όρια του Ατλαντικού ωκεανού, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται από διάφορες χώρες ανά το παγκόσμιο. Αποτελεί βασικό πυλώνα λειτουργίας της Κοινοτικής Αστυνόμευσης, συνυπάρχοντας με τον θεσμό του Αστυνομικού της Γειτονιάς. Αποτελεί διάυλο συνεργασίας μεταξύ Αστυνομίας, Τοπικών Αρχών Αυτοδιοίκησης και Κοινού. Τίθεται σε εφαρμογή από τους ίδιους τους πολίτες για να βοηθήσουν στην αναχαίτιση του εγκλήματος και στην επικράτηση ασφάλειας.

Για την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής διατριβής, αναζητήθηκε βιβλιογραφικό υλικό από την υφιστάμενη βιβλιογραφία. Πληροφορίες, αντλήθηκαν από βιβλιοθήκες, διαδίκτυο, περιοδικά, εφημερίδες καθώς και από αρχεία της Αστυνομίας Κύπρου. Περαιτέρω, αξιολογήθηκαν αποτελέσματα ερευνών που έλαβαν χώρα τόσο στο εξωτερικό, όσο και στην Κύπρο. Η διερεύνηση των αποτελεσμάτων αυτών, κρίθηκε απαραίτητη ώστε να εξαχθούν αξιόπιστα συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν ότι ο θεσμός συμβάλλει στην μείωση της εγκληματικής δράσης και στην άνοδο του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών, παρόλο που υπάρχουν αδυναμίες από την λειτουργία του θεσμού στην Κύπρο, κυρίως λόγω της πρόσφατης εφαρμογής του.

Summary

This dissertation relates to the concept of “The Neighbourhood Watch”. The primary objective of this research is the presentation of the programme in its entirety (structure and operation). The origins and evolution of the programme, as well as the effect that it has on crime, are examined. Also explored is its contribution to improving the level and the sense of security in neighbourhoods.

The Neighbourhood Watch is one of the oldest, most effective and least costly crime prevention programmes in the U.S.A. Its reputation crossed the Atlantic Ocean, leading to the programme’s implementation in various countries around the world. It is a key aspect of community policing, working in conjunction with the “Neighbourhood Policeman”. It provides a channel of cooperation between the police, Local Authorities and the public, carried out by citizens themselves to help curb crime so that safety prevails.

For the completion of this dissertation, the existing literature was consulted. Information was obtained from libraries, the Internet, magazines, newspapers as well as the archives of the Cyprus Police Force. In addition, findings from investigations both abroad and in Cyprus were studied. This data was seminal in drawing reliable conclusions about the effectiveness of the programme.

This study has shown that the programme contributes to the reduction of criminal activity, especially against property. Additionally, it helps raise citizens’ sense of security. This dissertation lists suggestions for improving the programme, aimed at making it more efficient in helping to improve the quality of life of our fellow citizens.

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την Ακαδημαϊκή μου Σύμβουλο κα Μαρία Κωνσταντίνου, για την επαγγελματικότητα της, τις πολύτιμες της συμβουλές, την καθοδήγηση και την στήριξη που μου παρείχε καθ' όλη την διάρκεια της εκπόνησης αυτής της ενδιαφέρουσας πτυχιακής διατριβής. Χωρίς την συμβολή της, θα ήταν ανέφικτη η ολοκλήρωση και η παρουσίαση της.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του πτυχιακού προγράμματος Αστυνομικές Σπουδές, του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, Δρ. Πέτρο Πασιαρδή, ο οποίος με την συγκατάθεση του μου επέτρεψε να εργαστώ σε ένα τόσο ενδιαφέρον και σημαντικό ζήτημα που απασχολεί την Κυπριακή Αστυνομία. Περαιτέρω θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους φορείς του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου για όλη την βοήθεια και τις γνώσεις που μου παρείχαν σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

Τελειώνοντας, δεν θα παρέλειπα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου, την σύζυγο μου Στέλλα και τους δύο μου γιους Χρίστο και Ζένιο που με την υπομονή τους, την συμπαράσταση τους και την ηθική υποστήριξη που μου παρείχαν, μου επέτρεψαν όπως φέρω εις πέρας την πτυχιακή μου διατριβή και να ολοκληρώσω με επιτυχία τον κύκλο των σπουδών μου.

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	1
1.1	Σκοπός της Έρευνας	3
1.2	Μεθοδολογία Έρευνας	4
1.3	Σύνοψη Κεφαλαίων.....	6
2	Βιβλιογραφική Ανασκόπηση – Ο Θεσμός του Παρατηρητή της Γειτονιάς	7
2.1	Ιστορική Αναδρομή	7
2.2	Περιγραφή του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς	11
2.3	Στόχοι του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς.....	13
2.4	Παρατηρητής της Γειτονιάς, Προέκταση της Κοινωνικής Αστυνόμευσης.....	14
2.5	Καλές Πρακτικές του Παρατηρητή της Γειτονιάς.....	16
2.6	Πλεονεκτήματα του θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς.....	19
2.7	Μειονεκτήματα του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς.....	21
3	Αξιολόγηση του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς στο Διεθνές Στερέωμα	23
3.1	Αξιολόγηση του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς στις ΗΠΑ.....	23
3.1.1	Επιτυχίες του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς στις ΗΠΑ	28
3.2	Αξιολόγηση του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς στο Ηνωμένο Βασίλειο.....	30
3.3	Εφαρμογές του θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς στο Διεθνές Στερέωμα.....	32
4	Περιγραφή του Θεσμού Παρατηρητή της Γειτονιάς στην Κύπρο	36
4.1	Ιστορική Αναδρομή του Θεσμού Παρατηρητή της Γειτονιάς στην Κύπρο.....	37
4.2	Στοχεύσεις της Αστυνομίας Κύπρου από την Εφαρμογή του θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς.....	38
4.3	Παρατηρητής της Πράσινης Γραμμής.....	39
4.4	Αξιολόγηση του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς στην Κύπρο, μέσα από Έρευνα του Αρχηγείου Αστυνομίας Κύπρου.....	41
4.5	Επιτυχίες Εφαρμογές του Θεσμού Παρατηρητή της Γειτονιάς στην Κύπρο.....	42
4.6	Συμμετοχή των Νέων στον Θεσμό Παρατηρητή της Γειτονιάς.....	46
4.7	Η Κοινωνική Διάσταση του Θεσμού Παρατηρητή της Γειτονιάς στην Κύπρο.....	47
5.	Επίλογος	49

Βιβλιογραφία.....	54
--------------------------	-----------

Συντομογραφίες

ΚΑ	Κοινοτική Αστυνόμευση
ΠτΓ	Παρατηρητής της Γειτονιάς
ΠτΠΓ	Παρατηρητής της Πράσινης Γραμμής
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΗΒ	Ηνωμένο Βασίλειο
ΑΚ	Αστυνομία Κύπρου
ΓΠΕ	Γραφείο Πρόληψης Εγκλήματος
ΑτΓ	Αστυνομικός της Γειτονιάς
ΚΔ	Κυπριακή Δημοκρατία

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Αναντίρρητα, η εγκληματικότητα χρονολογείται από τα βάθη των αιώνων, η οποία με το πέρασμα των χρόνων εξελίχθηκε και μεταμορφώθηκε, επιτυγχάνοντας να διεισδύσει σε κάθε κύτταρο της σύγχρονης κοινωνίας (Συλλούρης, 1996).

Στη σημερινή εποχή και ανά το παγκόσμιο, παρατηρείται ραγδαία αύξηση όλων των μορφών εγκλήματος, κυρίως του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Παράλληλα, καταγράφεται μια συνεχής εκκόλαψη νέων μορφών εγκληματικότητας (Στεργιούλης, 2008). Η όλη διαμορφωθείσα κατάσταση, διαταράσσει την κοινωνική συνοχή, συμβάλλοντας στην διαμόρφωση κλίματος ανασφάλειας και τρόμου ανάμεσα στο κοινό (Χρυσοστόμου, 2014).

Εκ των βασικών προτεραιοτήτων κάθε κράτους, αποτελεί η χαλιναγώγηση και ο περιορισμός του εγκλήματος. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκεται η διασφάλιση της κοινωνικής αρμονίας καθώς και της ασφάλειας ανάμεσα στους πολίτες, χαρακτηριστικά που κατευθύνουν μια κοινωνία στην λεωφόρο της ευημερίας, της ανάπτυξης αλλά και της προόδου (Prenzler, 2013).

Ενδεικτική της σημασίας που αποδίδεται στον παράγοντα ασφάλεια, αποτελεί δήλωση του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ), Ιωνά Νικολάου (2013). Μιλώντας επί τούτου, ανέφερε σχετικά: «Αποσκοπώντας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών του, το κράτος οφείλει να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες και τις ανάγκες τους, προσφέροντας τους πρώτα και πάνω απ' όλα ασφάλεια».

Κατά το παρελθόν, πάμπολλες θεωρίες εκπονήθηκαν σχετικά με το έγκλημα. Παράλληλα πολλές στρατηγικές έχουν αναπτυχθεί για την αποτελεσματική

αντιμετώπιση του. Μέσα όμως από το πέρασμα των χρόνων, όλες οι μεγάλες θεωρίες αμφισβητήθηκαν σχετικά με την ικανότητα τους να προσδώσουν αποτελεσματικές λύσεις ως προς τα διαρκώς οξυμένα προβλήματα, απόρροιας εγκληματικών δραστηριοτήτων (Βιδάλη, 2012). Συντοχρόνως η Αστυνομία, γενικώς αντιμετώπιζε τεράστιες δυσκολίες στις σχέσεις της με το κοινό αλλά και ως προς την δυνατότητα άντλησης επαρκών πληροφοριών από τους πολίτες. Έτσι, σταδιακά επικράτησε η άποψη ότι το έγκλημα είναι αδύνατον να εξαλειφθεί. Περαιτέρω, διαπιστώθηκε ότι η Αστυνομία από μόνη της, ήταν αδύνατον να το ελέγξει (Κουλούρης, 2008).

Αδιαμφισβήτητα, η Αστυνομία αποτελεί τον κυριότερο πολέμιο του εγκλήματος με τον ρόλο της συνεχώς να εξελίσσεται. Στη σύγχρονη εποχή, οι απαιτήσεις του κοινού παρουσιάζονται ιδιαίτερα αυξημένες, με την Αστυνομία να βρίσκεται αντιμέτωπη ενώπιον τεράστιων προκλήσεων. Προκλήσεις, που την υποχρεώνουν όπως ανασκουμπωθεί και να αναζητήσει νέες, καινοτόμες μορφές αστυνόμευσης. Μορφές αστυνόμευσης, που θα της επιτρέψουν να καταστεί αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη (Manning, Elmer & Brooks, 2014).

Πλέον, όλες οι σύγχρονες στρατηγικές ελέγχου του εγκλήματος αλλά και οι γενικότερες τάσεις αντεγκληματικής πολιτικής, εστιάζονται στην πρόληψη. Μια πρόληψη η οποία θα ήταν ανέφικτη, χωρίς την αгаστή συνεργασία του τρίπτυχου Κοινού, Κοινότητας και Αστυνομίας (Maguire, Morgan & Reiner, 2002).

Στο παρελθόν, η δημιουργική σχέση Αστυνομίας και Κοινού, στηριζόταν στην εμπλοκή του Αστυνομικού στα κοινωνικά δρώμενα. Η όξυνση όμως των προβλημάτων σε σχέση με την Αστυνόμευση, οδήγησε στην εφαρμογή νέων προσεγγίσεων, με κυρίαρχη την Κοινοτική Αστυνόμευση (KA-Community Policing). Η KA, αποτελεί την ασφαλέστερη οδό επαναπροσέγγισης του πολίτη συμβάλλοντας στην οικοδόμηση μίας νέας αμοιβαίας σχέσης εμπιστοσύνης, μεταξύ Αστυνομίας και κοινού (Maximino, 2015).

Από τη λειτουργία της KA, προέκυψε ο θεσμός του «Παρατηρητής της Γειτονίας» (ΠτΓ). Θεσμός που εστιάζει στον τομέα της πρόληψης και αποτελεί πυλώνα της KA. Σύμφωνα με έρευνες που παρατίθενται στην συνέχεια, ο θεσμός φαίνεται να είναι αποδεκτός ανάμεσα στο κοινό και να κερδίζει συνεχώς έδαφος. Αποτελεί δίαυλο συνεργασίας

μεταξύ Αστυνομίας, Τοπικών Αρχών Αυτοδιοίκησης και κοινού. Τίθεται σε εφαρμογή από τους ίδιους τους πολίτες για να βοηθήσουν στην αναχαίτιση του εγκλήματος και στην επικράτηση ασφάλειας. Κάθε μέλος της Κοινότητας, ανεξαρτήτου ηλικίας, μπορεί να συνδράμει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, πληροφορώντας την Αστυνομία, για οποιεσδήποτε ύποπτες ή ασυνήθιστες κινήσεις παρατηρεί (Newburn & Reiner, 2007).

Στην Κύπρο, η αρχή για μετατροπή της Αστυνομίας από μηχανισμό καταστολής, σε οργανισμό παροχής υπηρεσιών στον πολίτη, ουσιαστικά άρχισε το 2003 με την εφαρμογή του θεσμού της ΚΑ (Ιορδάνους, 2006). Αρχικά, η ΚΑ εφαρμόστηκε πιλοτικά στους Δήμους Στροβόλου, σε περιοχή του Δήμου Λεμεσού καθώς και στην περιφέρεια του Αστυνομικού σταθμού Κιτίου στη Λάρνακα (Χατζηδημητρίου, 2016).

Την ΚΑ, ακολούθησε το 2011 ο θεσμός ΠτΓ, με πρώτο Δήμο που τον εφάρμοσε αυτόν του Δήμου Ιδαλίου. Τα ελπιδοφόρα μηνύματα, απόρροιας της εφαρμογής του θεσμού στον Δήμο Ιδαλίου, οδήγησαν την Κυπριακή πολιτεία στο να επενδύσει περαιτέρω στον θεσμό αυτό. Επιπρόσθετα το 2015 (Ιούλιο), υιοθετήθηκε ένα παρεμφερές πρόγραμμα του ΠτΓ, αυτό του Παρατηρητή της Πράσινης Γραμμής (ΠτΠΓ) (Χατζηδημητρίου, 2016).

1.1 Σκοπός της έρευνας

Αξιοποιώντας την ευκαιρία που δόθηκε στον εισηγητή κατά την φοίτηση του στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, αποφάσισε όπως προχωρήσει στη συγγραφή της παρούσας πτυχιακής διατριβής. Απώτερος σκοπός της, η ενδεδειγμένη αξιολόγηση του θεσμού του ΠτΓ καθώς και η διερεύνηση του βαθμού αποτελεσματικότητας του σε σχέση με την μείωση του εγκλήματος και την αύξηση του αισθήματος ασφάλειας του κοινού, με ιδιαίτερη έμφαση στη περίπτωση της Κύπρου όπως φαίνεται πιο κάτω. Επιπλέον, επιδιώκεται όπως εντοπιστούν τυχόν αδυναμίες, ελλείψεις ή ακόμα τομείς που χρίζουν βελτίωσης, ώστε το πρόγραμμα να βοηθηθεί στην πάρα πέρα αναβάθμιση του. Ο εν λόγω θεσμός, αποτελεί στρατηγική κατά του εγκλήματος, προσαρμοσμένο στον τομέα της πρόληψης και θεωρείται από τα παλαιότερα και αποτελεσματικότερα προγράμματα πρόληψης του εγκλήματος στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ) (National Crime Prevention Council, 2017).

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, δεν προέκυψε τυχαία. Αποτελεί επίκαιρο ζήτημα, όσο αφορά τα Κυπριακά δρώμενα, αφού το τελευταίο χρονικό διάστημα διαπιστώνεται εντατικοποίηση των προσπαθειών της Κυπριακής πολιτείας, για περαιτέρω προώθηση και αναβάθμιση του. Περαιτέρω για την Κύπρο, η παρούσα ερευνητική διαδικασία αποτελεί καινοτομία, αφού η αξιολόγηση του θεσμού, βρίσκεται μέχρι στιγμής σε αρχικό επίπεδο. Μέσω των γνώσεων που θα αποκομιστούν, αναμένεται να βοηθηθεί τόσο ο ερευνητής όσο και άλλα συμβαλλόμενα μέρη, ώστε να αξιοποιήσουν τον θεσμό στον μέγιστο βαθμό. Ύψιστο μέλημα, να βοηθηθεί η κοινωνία, αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Ο θεσμός του ΠτΓ εφαρμόζεται εδώ και δεκαετίες στις ΗΠΑ όπως και σε διάφορα άλλα κράτη της υφελίου. Μέσω της μελέτης της λειτουργίας του θεσμού, που εφαρμόζεται με επιτυχία στις χώρες του εξωτερικού (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδάς κλπ), αναμένεται όπως προκύψουν γνώσεις και στοιχεία που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ευεργετικά στην αποτελεσματική εφαρμογή του στην Κυπριακή κοινωνία.

Φιλοδοξία του ερευνητή, είναι όπως η παρούσα διατριβή, καταστεί χρήσιμο εργαλείο, τόσο στα χέρια της Αστυνομίας Κύπρου (ΑΚ) όσο και της ευρύτερης Κυπριακής πολιτείας. Μέσα από τις εισηγήσεις που θα προκύψουν, (που θα καταβληθεί προσπάθεια όπως αυτές είναι απλές, εύστοχες, εφαρμόσιμες και πρωτίστως χαμηλού κόστους), ευελπιστείτε η βελτίωση του θεσμού με άμεσα κερδισμένη την ίδια την κοινωνία.

1.2 Μεθοδολογία έρευνας

Η προσπάθεια προς αναζήτηση του αποτελεσματικότερου μοντέλου αστυνόμευσης οδήγησε την ΑΚ, όπως και άλλες Αστυνομίες, πρώτιστα στην ΚΑ και ακολούθως στον θεσμό του ΠτΓ. Η ΚΑ λειτούργησε ως πρόδρομος για τον θεσμό του ΠτΓ, προετοιμάζοντας το έδαφος για την ομαλή εφαρμογή του.

Για να εξεταστεί ο θεσμός του ΠτΓ, η μεθοδολογία που επιλέγηκε είναι η βιβλιογραφική. Έτσι, για συμπλήρωση του οικοδομήματος της παρούσας ερευνητικής διαδικασίας και την εξαγωγή αξιολογών και αξιόπιστων συμπερασμάτων, έγινε προσεκτική και

εμπεριστατωμένη μελέτη βιβλιογραφικού υλικού, από ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Πληροφορίες αντλήθηκαν από βιβλιοθήκες (ηλεκτρονικές και φυσικές), διαδίκτυο, περιοδικά, εφημερίδες καθώς και από αρχεία της ΑΚ. Όλες οι αντληθέντες πληροφορίες και στοιχεία, ενσωματώθηκαν στην παρούσα πτυχιακή διατριβή, είτε υπό μορφή αυτούσιου υλικού, είτε υπό μορφή γενικών παρατηρήσεων και κριτικής των συγγραφέων και ερευνητών.

Όπως προαναφέρθηκε, ο θεσμός του ΠτΓ είναι σχετικά πρόσφατος στην ΚΔ. Δια του λόγου αυτού, δεν υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός στατιστικών στοιχείων καθώς και ερευνών που να αποδίδουν με σαφήνεια την εικόνα αλλά και την αποτελεσματικότητα του θεσμού. Έτσι, ιδιαίτερη έμφαση προσδόθηκε στην διερεύνηση του θεσμού στο διεθνές στερέωμα, για εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων.

Ο ερευνητής της παρούσας πτυχιακής διατριβής υπηρετεί στην ΑΚ από το 1997, φέροντας τον βαθμό του Λοχία. Σήμερα είναι υπεύθυνος του Αστυνομικού σταθμού Αθηνών στην επαρχία Λάρνακας. Έχει στον τομέα ευθύνης του, πέραν του Δήμου Αθηνών και την ευρύτερη γειτνιάζουσα περιοχή. Τόσο στην περιοχή του Δήμου Αθηνών καθώς και στις κοινότητες Τρούλλοι και Αβδελλερό το πρόγραμμα ΠτΓ λειτουργεί από το 2013.

Ως εκ τούτου ο ερευνητής άντλησε πολύτιμες ιδέες και απόψεις για τον θεσμό και τον τρόπο λειτουργίας του, μέσα από προσωπικά του βιώματα και εμπειρίες, καθώς και από εμπειρίες και βιώματα συναδέλφων του, οι οποίες λήφθηκαν υπόψη στις παράθεση εισηγήσεων στο τέλος της μελέτης. Η θέση κλειδί που κατέχει ο ερευνητής, όσον αφορά την λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος στις προαναφερθείσες περιοχές, επιφέρει πολλές φορές τον προβληματισμό καθώς και την διαπίστωση της ανάγκης για εκτενέστερη μελέτη του προγράμματος. Επιπρόσθετα, πληροφορίες αντλήθηκαν από τον Γραφείο Πρόληψης Εγκλήματος (ΓΠΕ) του Αρχηγείου Αστυνομίας που συντονίζει την εφαρμογή του θεσμού Παγκύπρια, από συντονιστές του θεσμού καθώς από απλούς πολίτες. Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρά την εμπλοκή του ερευνητή στην εφαρμογή του θεσμού ως εκ της θέσεως του, η έρευνα πραγματοποιήθηκε με πλήρη αντικειμενικότητα.

Το όλο υπό διερεύνηση ερευνητικό ζήτημα, κρίνεται επίκαιρο, σημαντικό αλλά και πρωτότυπο, στην παρούσα χρονική στιγμή, ενώ έχει διαπιστωθεί η απουσία εις βάθος ανάλυσης του στα κυπριακά δρώμενα.

1.3 Σύνοψη κεφαλαίων

Η παρούσα διατριβή διαχωρίστηκε σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο που αποτελεί την εισαγωγή, παρατίθεται ο σκοπός της ερευνητικής διαδικασίας, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, καθώς και η σύνοψη των κεφαλαίων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εμπερικλείεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση του ερευνητικού ζητήματος. Στην ενότητα αυτή συμπεριλαμβάνεται σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού, περιγραφή, βασικές αρχές και στόχοι του θεσμού. Περαιτέρω, ο θεσμός προσεγγίζεται ως προέκταση της ΚΑ ενώ καταγράφονται επιτυχείς πρακτικές εφαρμογής του. Τέλος, το κεφάλαιο καταλήγει με την επισήμανση αρνητικών και θετικών στοιχείων του θεσμού.

Στην τρίτη ενότητα, ο θεσμός του ΠτΓ αξιολογείται, μέσα από την εφαρμογή του στις ΗΠΑ. Στα πλαίσια αυτά παρουσιάζεται μια σειρά από ερευνητικές διαδικασίες αξιολόγησης του θεσμού, καθώς και επιτυχή παραδείγματα εφαρμογής του. Περαιτέρω, ο θεσμός διερευνάται στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) και στο ευρύτερο διεθνές στερέωμα.

Η τέταρτη ενότητα επικεντρώνεται στην περιγραφή του θεσμού στην ΚΔ. Παρατίθεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού στην Κύπρο, ενώ στη συνέχεια καταγράφονται οι στόχοι της ΑΚ που απορρέουν από αυτόν. Ακολούθως, παρουσιάζεται ένα παρεμφερές πρόγραμμα, αυτό του ΠτΠΓ, ενώ παρουσιάζονται χρήσιμα στοιχεία πρόσφατης έρευνας της ΑΚ που αξιολογεί τον θεσμό. Ακόμη καταγράφονται διάφορες επιτυχίες του θεσμού στην Κύπρο, η χρησιμότητα του σε σχέση με τη νεολαία καθώς και η κοινωνική του διάσταση.

Τέλος, στην πέμπτη και τελευταία ενότητα, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα του ερευνητή όπως αυτά προέκυψαν μέσα από την έρευνα που προηγήθηκε. Επιπλέον, παραθέτονται εισηγήσεις, απόψεις καθώς και τρόποι βελτίωσης του θεσμού ώστε αυτός να καταστεί αποτελεσματικότερος και αποδοτικότερος.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση, αναφέρεται σε μια από τις πιο ουσιώδες διαδικασίες, ως προς την εκπόνηση κάθε έρευνας. Έτσι και για την παρούσα έρευνα, κρίνεται σημαντικό να διερευνηθεί τι έχει ήδη μελετηθεί για το θέμα που επιλέχθηκε, καθώς και να διαγνωστούν τα διάφορα ευρήματα επί τούτου (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2005).

Στο παρόν κεφάλαιο, παρατίθεται σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού του ΠτΓ, προσκομίζοντας τον ορισμό του. Περαιτέρω, γίνεται ανάλυση του θεσμού, παρουσιάζοντας καλές πρακτικές εφαρμογής του. Ακόμη επεξηγούνται οι βασικές αρχές και ο τρόπος λειτουργίας του, ενώ καταληκτικά καταγράφονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία της μεθόδου.

2.1 Ιστορική Αναδρομή

Ο θεσμός του ΠτΓ, έχει συστηθεί για πρώτη φορά στο Κυπριακό κοινό το 2011 (Ιούλιο), με την λειτουργία του στον Δήμο Ιδαλίου. Την χρονιά αυτή, ο αριθμός των «Παρατηρητών» στην Κύπρο ανήλθε στους 1000 (Πατούρας, 2017). Αναντίρρητα όμως το πρόγραμμα, δεν είναι κυπριακή ανακάλυψη. Αποτελεί ένα από τα παλαιότερα και αποτελεσματικότερα προγράμματα πρόληψης του εγκλήματος στις ΗΠΑ (National Crime Prevention Council, 2017).

Τέθηκε σε εφαρμογή για πρώτη φορά στις ΗΠΑ το 1964, στην πόλη της Νέας Υόρκης. Εφαρμόστηκε ως απάντηση - αντίδραση της τοπικής κοινωνίας, στο βιασμό και την δολοφονία της Kitty Genovese που επισυνέβη στην περιοχή του Queens. Πέραν αυτού του απεχθές εγκλήματος, η τοπική κοινωνία εξοργίστηκε περαιτέρω, γιατί πέραν των τριών δωδεκάδων μαρτύρων, ουδείς έκανε την παραμικρή ενέργεια για αποτροπή του εγκλήματος (Mellor & Smith, 2017).

Τελικά από το 1972 και μετά, ο θεσμός αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε ευρέως σε πολλές πολιτείες των ΗΠΑ. Αποτέλεσε το δόρυ στις αναζητήσεις των Σερίφηδων και των Αρχηγών της Αστυνομίας των ΗΠΑ, οι οποίοι έψαχναν ένα πρόγραμμα πρόληψης του εγκλήματος που να εμπεριέχει την ενεργή συμμετοχή των πολιτών. Ένα πρόγραμμα που θα αναχαίτιζε το αυξανόμενο κύμα διαρρήξεων και κλοπών που λάμβανε μορφή λαίλαπας σε όλες τις πολιτείες των ΗΠΑ. Από το 1972 που ο θεσμός του ΠτΓ τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή στις ΗΠΑ, σε μόλις 10 χρόνια λειτουργίας, απογειώθηκε με αποτέλεσμα το 12% του συνολικού πληθυσμού να έχει εμπλοκή σε αυτό. Το κοινό των ΗΠΑ συνέχιζε να το αντικρίζει θετικά, με αποτέλεσμα το ποσοστό εμπλοκής του κοινού στον θεσμό να είχε ανέρθει στο 40% μέχρι το 2000 (Whidbey, 2012).

Μαρτυρίες που αφορούν την προέλευση του θεσμού, αναφέρουν ότι οι ρίζες του χρονολογούνται από παλαιότερα. Συγκεκριμένα, χρονολογούνται από τον καιρό που η Αμερική αποτελούσε αποικία της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, όταν νυχτερινοί παρατηρητές επιτηρούσαν δρόμους και γειτονίες (National Crime Prevention Council, 2017).

Ο θεσμός, διέσχισε για πρώτη φορά τα όρια του Ατλαντικού το 1982 με την εφαρμογή του στο ΗΒ, και συγκεκριμένα στην πόλη του Mollington. Ξεκίνησε από μεμονωμένες ομάδες πολιτών, που αποφάσισαν όπως ενεργοποιηθούν, κρατώντας τα μάτια και τα αυτιά τους ανοικτά σε οποιαδήποτε εγκληματική δραστηριότητα. Περαιτέρω, αποφάσισαν όπως συνεργαστούν με την Αστυνομία αναφέροντας οποιαδήποτε εγκληματική ενέργεια παρατηρήσουν καθώς και οποιαδήποτε άλλη (κατά την κρίση τους) ύποπτη δραστηριότητα. Με την πάροδο των χρόνων τα συστήματα εφαρμογής του θεσμού εξελίχθηκαν και αναβαθμίστηκαν, με αποτέλεσμα στις μέρες μας ο θεσμός του ΠτΓ να κατατάσσεται ως μια από τις μεγαλύτερες εθελοντικές κινήσεις του ΗΒ, καλύπτοντας πέραν των 3.8 εκατομμύριων νοικοκυριών (Metropolitan Police, 2017).

Σήμερα, ο θεσμός του ΠτΓ εφαρμόζεται ευρέως στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΗΒ, Σκωτία, Γαλλία, Σουηδία κλπ) αλλά και σε άλλα κράτη, ανά το παγκόσμιο (Αυστραλία, Νότιος Αφρική), παρουσιάζοντας ιδιαίτερη επιτυχία (National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs Association, 2017).

2.2 Περιγραφή του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς»

Σύμφωνα με τον ψυχολόγο Abraham Maslow, οι ανάγκες της ασφάλειας και της προστασίας, κατατάσσονται από τις σημαντικότερες ανάγκες του ανθρώπινου είδους (National Crime Prevention Council, 2008). Εάν οι άνθρωποι δεν αισθάνονται ασφαλείς στο οικείο τους περιβάλλον, απλά δεν είναι ο εαυτός τους. Το γεγονός αυτό, έχει ως συνέπεια να επηρεάζονται αρνητικά οι καθημερινές τους δραστηριότητες. Επίσης, διαπιστώνεται η απόκλιση τους από την κοινωνική ζωή της ευρύτερης κοινωνίας. Αυτή η αρνητική αντίδραση επιφέρει αλυσιδωτές αρνητικές συνέπειες, προκαλώντας περισσότερο φόβο ανάμεσα στους κατοίκους μιας κοινότητας. Επιπλέον, προκαλεί σταδιακή απομόνωση και αποξένωση, με αποτέλεσμα να επέρχεται αύξηση της εγκληματικότητας (National Crime Prevention Council, 2017).

Ακριβώς, αυτήν την αρνητική αλυσίδα προσπαθεί να εξουδετερώσει ο θεσμός ΠτΓ. Μέσω του θεσμού, επιχειρείται η εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας του κοινού και η μείωση του φόβου που απορρέει από το έγκλημα. Περαιτέρω, ο θεσμός στοχεύει στην βελτίωση του επιπέδου σχέσεων του κοινού, πλήττοντας την απομόνωση. Όπως διαπιστώνεται από τις έρευνες που παρουσιάζονται στα κεφάλαια τρία και τέσσερα, επιτυγχάνοντας τα πιο πάνω, μειώνεται η εγκληματικότητα (Francis, 2009).

Ο θεσμός ΠτΓ μπορεί να αναφερθεί στο διεθνές στερέωμα με διαφορετική ονομασία. Μπορεί να απαντηθεί Μπορούμε να το απαντήσουμε ως Neighborhood Watch, Block Watch, Town Watch, Building Watch, Crime Watch, Home Watch. Ανεξαρτήτως του ονόματος που φέρει, ο θεσμός, μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένας από τους αποτελεσματικότερους και λιγότερο δαπανηρούς τρόπους, πρόληψης του εγκλήματος και μείωσης του φόβου που αυτό επιφέρει (Los Angeles Police Department, 2017).

Η εφαρμογή του θεσμού ΠτΓ, δημιουργεί δεσμούς μεταξύ των κατοίκων μιας κοινότητα ή συνοικίας, καταπολεμώντας την απομόνωση. Επιπλέον, φέρνει τους πολίτες πλησιέστερα στην Αστυνομία βελτιώνοντας τις αναμεταξύ τους σχέσεις. Περαιτέρω βοηθά στην αποτροπή των εγκλημάτων, ιδιαίτερα αυτών που στρέφονται κατά

περιουσίας, μετατρέποντας τις κοινότητες και τις γειτονιές σε απόρθητα φρούρια (Bennett, Holloway & Farrington , 2008).

Ο γνωστός Άλμπερτ Αϊνστάιν ανέφερε: «ο κόσμος είναι επικίνδυνος, όχι εξαιτίας εκείνων που κάνουν το κακό, αλλά εξαιτίας αυτών που τους κοιτάζουν χωρίς να κάνουν τίποτα» Η γνωστή αυτή ρήση, βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με την φιλοσοφία του θεσμού ΠτΓ. Μέσω του θεσμού επιδιώκεται όπως πληγεί η αδιαφορία του κοινού, στη θέα μιας εγκληματικής ενέργειας ή μιας ύποπτης κίνησης (Albert Einstein: Δεκαπέντε από τα καλύτερα αποφθέγματα του, 2012).

Προσεγγίζοντας τον θεσμό ΠτΓ, ο προϊστάμενος του Γραφείου Πρόληψης Εγκλήματος (ΓΠΕ) Αρχηγείου Αστυνομίας Κύπρου, υπεύθυνος για την λειτουργία του θεσμού, Πέτρος Παττούρας (2015) όρισε τον θεσμό ως «μια στρατηγική για την πρόληψη του εγκλήματος, όπου οι πολίτες παρατηρούν και ενημερώνουν την Αστυνομία για ασυνήθιστες, ύποπτες και εγκληματικές δραστηριότητες που γίνονται στην περιοχή τους».

Μέσω του θεσμού, οι πολίτες οργανώνονται και συνεργάζονται με τις αρχές επιβολής του νόμου. Μετατρέπονται σε ένα εκπαιδευμένο και άγρυπνο σώμα. Αποτελούν τα μάτια και τα αυτιά της κοινότητας για όλες τις ώρες της μέρας και της νύκτας όπου παρατηρούν και αναφέρουν στις αρχές όλες τις ύποπτες δραστηριότητες. Το πρόγραμμα κρίνεται αποδοτικό γιατί μειώνει τις ευκαιρίες εκδήλωσης εγκληματικής ενέργειας, χωρίς να στηρίζεται στην αλλαγή της συμπεριφοράς ή των κινήτρων του εγκληματία (Fairfax County Police Department, 2017).

Χαρακτηριστικά τονίζεται στους πολίτες ότι δεν είναι αστυνομικοί, αλλά βοηθούν την αστυνομία ώστε να τους προστατεύει. Είναι απλά, τα μάτια και τα αυτιά της Αστυνομίας για το καλό της γειτονιάς τους, της πόλης τους, της πατρίδας τους, της οικογένειας και του εαυτού τους (Newport News Police Department , 2017).

2.3 Στόχοι του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς»

Ο Θεσμός του ΠτΓ, ασπάζεται την φιλοσοφία ότι όλοι οι πολίτες έχουν δικαίωμα να ζουν και να δραστηριοποιούνται σε μια ασφαλή γειτονιά σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Ο

θεσμός, αποσκοπεί στην αύξηση του επιπέδου ασφάλειας όπως και του αισθήματος ασφάλειας στην γειτονιά. Επικεντρώνεται στη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος, μέσω μιας συλλογικής προσπάθειας, πρόληψης του εγκλήματος, με συμμετοχή τόσο των ατόμων αλλά και των οικογενειών μιας γειτονίας (City of Billings Police Department, 2017).

Με την ενεργή συμμετοχή των πολιτών καθώς και με την αगाστή τους συνεργασία με την Αστυνομία, ο θεσμός του ΠτΓ συμβάλλει στην προώθηση μιας ενωμένης και ασφαλούς κοινότητας. Στοχεύει να καταστήσει τον απλό πολίτη ανθεκτικότερο απέναντι στο έγκλημα, εφοδιάζοντας τον με την κατάλληλη εκπαίδευση για αυτοπροστασία του από εγκληματικές δραστηριότητες. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις, ο θεσμός προτρέπει τους πολίτες όπως αφήνουν την ευθύνη της σύλληψης του εγκληματία σε αυτούς που έχουν την ευθύνη να το πράξουν, δηλαδή στην Αστυνομία (Fort Myers Police Department, 2017).

Περαιτέρω, ο θεσμός φιλοδοξεί να ευαισθητοποιήσει το κοινό σε θέματα ασφάλειας και αυτοπροστασίας, με την παράλληλη συμμετοχή του στα κοινά δρώμενα. Επιπρόσθετα, ενθαρρύνει τους πολίτες όπως έχουν εμπλοκή στον θεσμό, οργανώνοντας τους κατοίκους και τις γειτονιές ανά δρόμο ή ανά συνοικία. Επιχειρεί την κινητοποίηση των κατοίκων, προσπαθώντας όπως τους επαναφέρει, αξίες του παρελθόντος, εκεί όπου ο κάθε γείτονας γνώριζε το διπλανό του, διατηρώντας μεταξύ τους φιλικές σχέσεις (Bennett et al., 2008).

Επιπλέον, εφαρμόζοντας τον θεσμό, επιδιώκεται όπως μειωθούν οι ευκαιρίες για διάπραξη εγκληματικών ενεργειών. Αυτό μπορεί να συμβεί μέσω της αναβάθμισης της προσωπικής ασφάλειας, της ασφάλειας των περιουσιών του κοινού, καθώς και της καλλιέργειας αλληλεγγύης ανάμεσα στο κοινό, όπου το άτομο ενδιαφέρεται για την ασφάλεια των γειτόνων του. Ακόμη με την εφαρμογή του θεσμού στοχεύετε η στήριξη ηλικιωμένων ατόμων καθώς και άλλων ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, αναπτύσσοντας μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στο κοινωνικό σύνολο (City of Cleveland Division of Police, 2017).

2.4 Ο «Παρατηρητής της Γειτονιάς», προέκταση της Κοινοτικής Αστυνόμευσης

Ο θεσμός του ΠτΓ, αποτελεί προέκταση της ΚΑ, για ευαισθητοποίηση του κοινού για θέματα ασφαλείας (Αστυνομία Κύπρου, 2015).

Τι είναι όμως η ΚΑ μέσα από την οποία προέκυψε ο θεσμός του ΠτΓ. Σύμφωνα με τον Παπαχαλαράμπους (2013, σελ. 1): «Η ΚΑ είναι προϊόν της Αγγλοσαξονικής και ακριβέστερα της βορειοαμερικανικής παράδοσης του κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος. Πρόκειται για την πιο φιλόδοξη αμφισβήτηση του κρατικού μοντέλου πάνω στο οποίο στηρίχθηκε παραδοσιακά ο θεσμικός έλεγχος του εγκλήματος όπως μας το παρέδωσε η ευρωπαϊκή νευρική νευρική». Το μοντέλο της ΚΑ αποτελεί μια νέα στρατηγική πρόληψης του εγκλήματος, ιδιαίτερα όσο αφορά την μικροεγκληματικότητα. Έχει ως βασικό διακύβευμα, την συμπαραγωγή ασφάλειας πολιτών και Αστυνομίας, μέσα από την ανάπτυξη ενός συστήματος σχέσεων εμπιστοσύνης αναμεταξύ τους (Ζαραφωνίτου, 2003).

Κύρια αρχή της ΚΑ είναι ότι η επέμβαση της Αστυνομίας πρέπει να γίνεται σε ζητήματα που οι πολίτες θεωρούν σημαντικά για την ασφάλεια τους και όχι σε αυτά που η Αστυνομία θεωρεί σημαντικά. Βασικοί άξονες λειτουργίας της, η εμπλοκή της κοινότητας στη στοχοθεσία της αστυνόμευσης και της ασφάλειας των πολιτών, αποκέντρωση των αστυνομικών υπηρεσιών, συστηματική παρουσία της Αστυνομίας σε επίπεδο γειτονιάς, ανάπτυξη φιλικού επιπέδου σχέσεων αστυνομίας – κοινού, άμεση ανταπόκριση σε περιστατικά που οι πολίτες θεωρούν σημαντικά για την ασφάλεια τους, αγαστή συνεργασία Αστυνομίας – πολιτών, παροχή πληροφοριών από τους πολίτες προς την Αστυνομία για ύποπτες, ενοχλητικές αλλά και παραβατικές συμπεριφορές (Dieter et al., 1993).

Αναντίλεκτα, η ΚΑ δεν αποτελεί ενιαίο και συμπαγές σύνολο. Εκδηλώνεται προσαρμοσμένη στις ανάγκες, τα προβλήματα αλλά και το δημογραφικό χαρακτήρα της κάθε κοινότητας (Βιδάλη, 2012). Ανάλογα λοιπόν με τις περιστάσεις, η ΚΑ εκδηλώνεται με μια πληθώρα πρακτικών όπως: πεζές και κάθε είδους περιπολίες, επιτήρηση της γειτονιάς από πολίτες, περιπολίες πολιτών, άμεση καταγγελία και

αναφορά εγκλημάτων, ενίσχυση μέτρων προστασίας σε επίπεδο νοικοκυριού, διεξαγωγή ερευνών για την μέτρηση της ικανοποίησης των πολιτών από την λειτουργία της Αστυνομίας, επισκέψεις από πόρτα σε πόρτα για ανίχνευση τυχόν προβλημάτων, εκπαίδευση στην αντιμετώπιση ναρκωτικών και άλλων ψυχοτρόπων ουσιών, συνεργασία με κοινοτικές αρχές και ενίσχυση του αισθήματος ασφαλείας (Ζαραφωνίτου, 2003).

2.5 Καλές Πρακτικές του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς»

Για να καταστεί ο Θεσμός του ΠτΓ αποδοτικός, και κατ' επέκταση επιτυχημένος, μια σειρά από καλές πρακτικές μπορούν να λάβουν χώρα. Βασική προϋπόθεση επιτυχίας του θεσμού αποτελεί η άψογη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων, συγκεκριμένα των πολιτών, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αστυνομίας. Ιδιαίτερα οι Αστυνομικές αρχές είναι ζωτικής σημασίας οργανισμός για τον θεσμό, αρμόδιο για την κατάρτιση και την εκπαίδευση των παρατηρητών (Tuscon Police Department, 2017 · EUNWA, 2017).

Ωφέλιμη πρακτική αποτελεί η παροχή βοήθειας σε θύματα εγκληματικών ενεργειών, από εκπαιδευμένα μέλη του θεσμού. Πέραν της ανθρωπιστικής διάστασης της εν λόγω ενέργειας, με την πρακτική αυτή, το έγκλημα σκιαγραφείτε, επισημαίνονται λάθη και παράλειψης του θύματος ή άλλου φορέα ασφάλειας, με σκοπό την αποτροπή παρόμοιων λαθών ή παραλήψεων στο μέλλον. Έτσι επιτυγχάνεται πρόληψη του εγκλήματος (National Crime Prevention Council, 2017).

Περαιτέρω συστήνεται η διενέργεια τακτικών συναντήσεων οι οποίες να εστιάζονται σε τρέχοντα ζητήματα, όπως είναι η χρήση ναρκωτικών ουσιών, έγκλημα στα σχολεία, φροντίδα των παιδιών πριν και μετά το σχολείο, το «Bullying», ψυχαγωγικές δραστηριότητες για τους νέους. Οι συναντήσεις αυτές κρίνονται άκρως ευεργετικές για την αλληλογνωριμία του κοινού. Ακόμη μέσω των συναντήσεων αυτών, μπορούν να συναποφασίσουν από κοινού την εκπόνηση μελλοντικών στρατηγικών και δραστηριοτήτων στα πλαίσια του θεσμού (Demarco, 2017).

Η ασφάλεια δεν αποτελεί προνόμιο μόνο των ντόπιων κατοίκων. Αποτελεί δικαίωμα όλων. Στα πλαίσια του θεσμού προσεγγίζονται αλλοδαποί κάτοικοι της γειτονιάς, χρησιμοποιώντας εάν κριθεί απαραίτητο μεταφραστή κατά τις συνεδριάσεις (National Crime Prevention Council, 2017).

Αναμφίβολα ο θεσμός διέπεται από τον εθελοντικό του χαρακτήρα. Προς την κατεύθυνση αυτή, προωθούνται ενέργειες ανάπτυξης συνεργασίας με διάφορες οργανώσεις, ενώσεις και βιομηχανίες όπου μπορούν να παράσχουν αναγκαία υποδομή και εργαλεία για την εφαρμογή του θεσμού. Σε μια τέτοια περίπτωση, το 1996, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον, αποδέχθηκε δωρεά από την Βιομηχανία τηλεπικοινωνιών «Cellular». Η δωρεά αφορούσε την παροχή 50.000 τηλεφώνων, εξοπλισμένα με δωρεάν χρόνο ομιλίας για να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς του προγράμματος (National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs Association, 2017).

Στον εν λόγω θεσμό όλοι μπορούν να είναι χρήσιμοι. Στα πλαίσια αυτά, προσεγγίζονται κάτοικοι που σπανίως εγκαταλείπουν τις οικίες τους. Προτρέπονται όπως κάνουν σχετική παρατήρηση από τις οικίες τους, αναφέροντας οποιοσδήποτε ασυνήθιστες δραστηριότητες (Scordelis, 2010).

Άλλη εποικοδομητική τακτική, αποτελεί ή διενέργεια περιπολιών από «Παρατηρητές». Οι περιπολίες αυτές, μπορούν να γίνονται είτε σε συνεργασία με την Αστυνομία ή χωρίς αυτήν. Στα πλαίσια των περιπολιών δίνετε όπως εντοπιστούν, σημεία και χώροι που μπορούν να καταστούν φορέας εγκληματικών δραστηριοτήτων όπως: εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, εγκαταλειμμένες οικίες, πάρκα χωρίς φωτισμό ή άλλοι από την πολιτεία υποβαθμισμένοι χώροι. Με κατάλληλες ενέργειες ενθαρρύνονται οι τοπικές αρχές όπως επιληφθούν των περιπτώσεων αυτών (Hasselbach, 2016).

Επιπλέον, μπορούν να αναζητηθούν χορηγοί για καθαρισμό κοινόχρηστων χώρων, ενθαρρύνοντας παράλληλα τους κατοίκους όπως ομορφύνουν την κοινότητα ή την γειτονιά τους. Επιπρόσθετα ζητείτε εκεί όπου χρειάζεται η τοποθέτηση περαιτέρω εξωτερικού φωτισμού. Ακόμη στα πλαίσια του θεσμού αυτού μπορεί να υιοθετηθεί ένα πάρκο ή μια παιδική χαρά ενός σχολείου. Ο χώρος που θα επιλεγεί θα καθαριστεί από

σκουπίδια, μπορεί να επισκευαστεί σπασμένος εξοπλισμός, ενώ υπάρχει η δυνατότητα όπως αναπτυχθούν σε αυτό ζωγραφιές τύπου γκράφιτι. Τέτοιες κοινωνικές εκδηλώσεις δίνουν στους γείτονες την ευκαιρία για αλληλογνωριμία. Άλλες κοινωνικές εκδηλώσεις που μπορούν να διεξαχθούν στα πλαίσια του προγράμματος είναι μια αθλητική δραστηριότητα, ένα δείπνο ή εκδρομή, μια φιλανθρωπική δραστηριότητα (Los Angeles Police Department, 2017).

Επιπρόσθετα ο θεσμός μπορεί να προωθηθεί μέσω της έκδοσης ενημερωτικού φυλλαδίου η την δημιουργία σχετικής ιστοσελίδας στο διαδίκτυο. Σε αυτά, μπορούν να προβάλλονται εκδηλώσεις του θεσμού, να παρατίθενται σχετικές συμβουλές για πρόληψη του εγκλήματος, καθώς και να γίνονται αναφορές για την πορεία του εγκλήματος στην περιοχή τους (Los Angeles Police Department, 2017).

Άλλη επιτυχημένη δραστηριότητα μπορεί να καταστεί η ομαδική εργασία (συναντήσεις – σεμινάρια) με ομάδες γονέων ή ομάδες από σχολεία. Στις συναντήσεις αυτές θα παρέχονται καθοδηγητικές συμβουλές και κατευθυντήριες γραμμές, ως προς τον τρόπο αντίδρασης των παιδιών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, για παράδειγμα ενώ αυτά κατευθύνονται με τα πόδια προς το σχολείο ή απλά παίζουν στην γειτονιά τους (Los Angeles Police Department, 2017).

Στα πλαίσια δραστηριοτήτων του θεσμού, συγκεντρώνονται στοιχεία σχετικά με το πραγματικό έγκλημα στην περιοχή τα οποία επιβεβαιώνονται μέσω εκθέσεων των Αστυνομικών αρχών. Τα στοιχεία αυτά αντιπαραβάλλονται με σχετικές έρευνες για τις αντιλήψεις των κατοίκων για το έγκλημα. Συχνά διαπιστώνεται ότι οι αντιλήψεις των κατοίκων δεν υποστηρίζονται από τα πραγματικά γεγονότα. Παραθέτοντας ακριβείς πληροφορίες για τις πραγματικές διαστάσεις του εγκλήματος επιτυγχάνεται μείωση του φόβου των κατοίκων για το έγκλημα (National Crime Prevention Council, 2017).

Εξίσου σημαντική πρακτική αποτελεί η συνεργασία με μικρές επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, οι μικρές επιχειρήσεις ενθαρρύνονται για αναβάθμιση των μέτρων ασφαλείας τους. Περαιτέρω, παροτρύνονται για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, πλήττοντας την ανεργία εντός της τοπικής κοινωνίας (National Crime Prevention Council, 2017). Τέλος, εμπεδώνεται στους παρατηρητές, ότι σε καμιά

περίπτωση δεν αποτελούν «ρουφιάνου» της Αστυνομίας, ενώ παράλληλα δεν αναλαμβάνουν τον ρόλο του Αστυνομικού. Τονίζεται σε αυτούς ότι καθήκον τους είναι να είναι σε εγρήγορση, να είναι προσεκτικοί, παρατηρητικοί αναφέροντας αμέσως οποιαδήποτε ύποπτη εγκληματική δραστηριότητα στην Αστυνομία (National Crime Prevention Council, 2017).

Βασικός πυλώνας επιτυχίας του θεσμού είναι η συμμετοχή σε αυτό, όσο το δυνατό περισσότερων «Παρατηρητών». Ως εκ τούτου η προσπάθεια για προσέλκυση νέων παρατηρητών πρέπει να είναι αδιάκοπη. Επιτυχής τακτική προσέγγισης νέων μελών μπορεί να γίνει με την μέθοδο «από πόρτα σε πόρτα». Με τον τρόπο αυτό οι κάτοικοι ενημερώνονται για το πρόγραμμα και ταυτόχρονα τους ζητείτε άμεσα, όπως δηλώσουν συμμετοχή (Francis, 2009).

2.6 Πλεονεκτήματα του Θεσμού του «Παρατηρητή της Γειτονιάς»

Για να αναδείξουμε την σημαντικότητα του θεσμού, ωφέλιμη κρίνεται η επισήμανση των πλεονεκτημάτων του. Σύμφωνα με επισημάνσεις του Crime Prevention Council (2008), «ο θεσμός του ΠΤΓ μειώνει το αίσθημα του φόβου για το έγκλημα και ενώνει την γειτονιά αυξάνοντας το επίπεδο συνοχής της. Αυξάνει τις αναφορές εγκληματικών δραστηριοτήτων από πολίτες αλλά κυριότερα βελτιώνει το επίπεδο των αναφορών αυτών, απότοκο της εκπαίδευσης που τυγχάνουν. Ακόμη, αυξάνει το επίπεδο επιτήρησης στην κοινότητα, προλαβαίνει και κατ' επέκταση μειώνει την εγκληματικότητα. Τέλος, ενισχύει την εσωτερική ασφάλεια».

Με την εμπλοκή άλλων φορέων στην διαδικασία αστυνόμευσης μιας περιοχής, όπως είναι η τοπική κοινωνία, επιτυγχάνεται εξοικονόμηση πολύτιμων εργατοωρών από την Αστυνομία. Μέσω των δομών του θεσμού, οι «παρατηρητές» σε συνεργασία με τους Αστυνομικούς της Γειτονιάς επιλύουν διάφορα μικροπροβλήματα που απασχολούν την κοινότητα από μόνοι τους. Έτσι τέτοιας φύσεως προβλήματα δεν καταλήγουν για επίλυση στην Αστυνομία, με συνεπακόλουθο την εξοικονόμηση πολύτιμου χρόνου. Με τον τρόπο αυτό, η Αστυνομία κατανέμει τον χρόνο της, σε πιο σοβαρά εγκλήματα όπως για παράδειγμα το οργανωμένο έγκλημα, την τρομοκρατία (Mazerolle & Ransley, 2005).

Επιπλέον, με την διαβίβαση πολύτιμων πληροφοριών από μέρους των «παρατηρητών», παρέχεται η δυνατότητα στην Αστυνομία να καταστεί αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη στην εξιχνίαση διαφόρων υποθέσεων. Σε αντίθετη περίπτωση, πολλές καταγγελθείσες υποθέσεις θα κατέληγαν στα συρτάρια της Αστυνομίας, ως ανεξιχνίαστες. Επιπρόσθετα αξιοποιώντας τις πληροφορίες αυτές, πέραν της εξοικονόμησης χρόνου που επιτυγχάνεται εξοικονομείτε και χρήμα (Mazerolle & Ransley, 2005).

Περαιτέρω μέσω του θεσμού ΠτΓ, επιτυγχάνεται άλλος ένας διαχρονικός στόχος της Αστυνομίας. Αυτός της αναβάθμισης των σχέσεων Αστυνομίας – κοινού. Δηλαδή βοηθιούνται οι πολίτες, ώστε να βελτιώσουν το επίπεδο εμπιστοσύνης και τις σχέσεις τους με την Αστυνομία. Να εμπεδώσουν ότι η Αστυνομία είναι στο πλευρό του φιλήσυχου πολίτη και πως με λίγη βοήθεια από μέρους τους, αυτή μπορεί να μεγαλουργήσει.

Εφαρμόζοντας τον εν λόγω θεσμό, το έγκλημα αντιμετωπίζεται συλλογικά από την Αστυνομία και τους πολίτες, μέσω της δημιουργίας ενός κοινού συνασπισμού. Οι πολίτες μεταβάλλονται από ανενεργοί σε ενεργοί πολίτες, εμπεδώνοντας ένα αίσθημα ευθύνης απέναντι στο έγκλημα, εγκαταλείποντας την ουδετερότητα και την αδιαφορία. Επιπρόσθετα, η συχνή τριβή του κοινού με την Αστυνομία, βελτιώνει τις αναμεταξύ τους σχέσεις, συμβάλλοντας στην οικοδόμηση ενός κλίματος αλληλοκατανόησης και εμπιστοσύνης (City of West Hollywood: Neighborhood Watch, 2017).

Αποτελεσματικότερη αστυνόμευση, λειτουργεί αποθαρρυντικά για εγκληματίες με ορθολογιστική σκέψη. Έτσι οι εγκληματίες συνειδητοποιούν ότι σε περιοχές που ο θεσμός εφαρμόζεται επιτυχώς, διατρέχουν αυξημένες πιθανότητες εντοπισμού τους. Αυτό κυρίως αποτελεί αντικίνητρο για άπειρους εγκληματίες που στοχεύουν στην διάπραξη μικροαδικημάτων (Cornish & Clarke, 1987).

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι ασφαλέστερη κοινωνία μέσω του θεσμού του ΠτΓ, συνεπάγεται με ευημερούσα κοινωνία. Μειωμένο έγκλημα εξυπακούεται με άνοδο της οικονομίας. Διαβλέποντας οι πολίτες τον μειωμένο κίνδυνο να μετατραπούν σε θύμα εγκληματικής ενέργειας, δραστηριοποιούνται περισσότερο επιχειρηματικά. Επίσης

ασφαλές περιβάλλον, ευνοεί ξένες επενδύσεις. Παράλληλα οι πολίτες επισκέπτονται συχνότερα εμπορικά κέντρα και χώρους αναψυχής (Mazerolle & Ransley, 2005). Γενικά μειωμένο έγκλημα και ασφαλή κοινωνία οδηγεί στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων (Νεοφύτου, 2015).

Ακόμα μια θετική παρενέργεια του θεσμού αποτελεί η κοινωνική διάσταση που αναδύει. Μέσω του θεσμού, οι πολίτες μιας περιοχής έρχονται πλησιέστερα ο ένας στον άλλον, αλληλογνωρίζονται και αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις (Francis, 2009). Η επισήμανση αυτή υποστηρίζεται από τον αρχισυντονιστή του προγράμματος ΠτΓ, του Δήμου Ιδαλίου Σταύρου Νεοφύτου (2017). Αναφερόμενος επί τούτου ανέφερε σχετικά «Οργανώνουμε κάθε γειτονιά κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επανέλθουν ηθικές αξίες του παρελθόντος που για διάφορους λόγους έχουν εγκαταλειφθεί. Στόχος να μετατραπεί η σύγχρονη γειτονιά, στην γειτονιά του χωριού του παλαιού καλού καιρού, όπου ο ένας γνώριζε τον άλλο με αποτέλεσμα να αλληλοβοηθούνται».

2.7 Μειονεκτήματα του Θεσμού του «Παρατηρητή της Γειτονιάς»

Με την επιτυχημένη εφαρμογή του θεσμού, η πρόληψη του εγκλήματος γιγαντώνεται όπου εφαρμόζεται. Έτσι επιτυγχάνεται μείωση του εγκλήματος στην συγκεκριμένη περιοχή. Η εφαρμογή του θεσμού σε συνδυασμό με την λήψη διαφόρων άλλων προληπτικών μέτρων, οδηγεί επίδοξους εγκληματίες (κυρίως αυτούς με ορθολογιστική σκέψη) σε άλλες γειτνιαζουσες περιοχές που παρατηρείται απουσία τέτοιων μέτρων. Έτσι καταγράφεται μετατόπιση του εγκλήματος (Siegel, 2010).

Το φαινόμενο μετατόπισης του εγκλήματος επιβεβαιώνει έρευνα που διενεργήθηκε το 1984 στην περιοχή Kingsdown της πόλης του Bristol του ΗΒ. Περιοχή όπου το ΠτΓ λάμβανε χώρα. Η έρευνα, κατέδειξε μείωση του εγκλήματος στην συγκεκριμένη περιοχή κατά 25%. Η έρευνα σύγκρινε συγκεκριμένη περίοδο προ εφαρμογής του θεσμού και αντίστοιχη μετά την εφαρμογή του. Παράλληλα συνέκρινε την περιοχή του Kingsdown, με συγκεκριμένη γειτνιαζουσα περιοχή όπου ο θεσμός δεν εφαρμοζόταν. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν αύξηση της εγκληματικότητας στην συγκεκριμένη

περιοχή κατά 31%. Ο ερευνητής απέδωσε την αύξηση της εγκληματικότητας σε μετατόπιση του εγκλήματος (Veater, 1984).

Άλλη αδυναμία θεσμού, αποτελεί η αναβάθμιση του εγκλήματος. Στην προσπάθεια τους οι εγκληματίες, να εξουδετερώσουν τα επιπρόσθετα μέτρα ασφαλείας που λαμβάνονται, προβαίνουν σε περαιτέρω εγκληματικές ενέργειες με αποτέλεσμα να διαπράττονται σοβαρότερα εγκλήματα (πχ. ληστείες). Παράλληλα, επιπλέον φωτισμός που χρησιμοποιείται ως αποτρεπτικό μέτρο, σε κάποιες των περιπτώσεων λειτουργεί αντίστροφα, δηλαδή παρέχει την δυνατότητα στον εγκληματία όπως εντοπίζει τον στόχο του ευκολότερα (Siegel, 2010).

Παράλληλα η εφαρμογή του θεσμού, εγκυμονεί κίνδυνο δημιουργίας κοινωνικής ανισότητας. Αναντίλεκτα, οι οικονομικά δυνατότερες τάξεις μέσω της διαφώτισης και της ευαισθητοποίησης, που τους επιφέρει το προγράμματος και αξιοποιώντας την οικονομική τους δύναμη, μετατρέπουν τις περιουσίες τους σε απόρθητα φρούρια. Αυτό γίνεται εφικτό με την αγορά τεχνικών συστημάτων ασφαλείας (πχ. συναγερμοί, κλειστά κυκλώματα επιτήρησης, ή ακόμα περιπολίες από ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας). Έτσι δημιουργείται μια κοινωνική ανισορροπία προκαλώντας προβλήματα κοινωνικής δικαιοσύνης. Από την μια πλευρά έχουμε συνοικίες φρούρια ενώ από την άλλη, γκέτο του εγκλήματος (Παπαχαραλάμπους, 2013).

Έρευνα του Υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, που διεξάχθηκε το 2008 με ζητούμενο αν ο θεσμός του ΠτΓ μειώνει την εγκληματική δράση, κατέδειξε ότι σε περιοχές που παρουσιάζουν υψηλό δείκτη εγκληματικότητας, διαπιστώνεται απροθυμία συμμετοχής του κοινού στον θεσμό. Πολλοί κάτοικοι τέτοιων περιοχών, αρνούνται να παρευρεθούν σε συναντήσεις της κοινότητας. Το γεγονός αυτό αποδίδεται στην έλλειψη εμπιστοσύνης του κοινού προς του γείτονες του. Αντίθετα, περιοχές που επί το πλείστο κατοικούνται από ανθρώπους της μεσαίας τάξης, με χαμηλά ποσοστά εγκληματικότητας, παρουσιάζουν ψηλότερο δείκτη συμμετοχής, με εμφανώς καλύτερα αποτελέσματα (Whidbey, 2012).

Κεφάλαιο 3

Αξιολόγηση του Θεσμού του «Παρατηρητή της Γειτονιάς» στο διεθνές σκηνικό

Σύμφωνα με την Αστυνομία του Boise που εδράζεται στην πόλη του Boise των ΗΠΑ (2017), «Ο θεσμός του ΠτΓ είναι από τα πιο αποτελεσματικά προγράμματα μείωσης της εγκληματικότητας, πλήττοντας παράλληλα τον φόβο απέναντι στο έγκλημα καθώς και την απομόνωση». Όπως επισημάνθηκε και στο κεφάλαιο της Βιβλιογραφικής ανασκόπηση που προηγήθηκε, ο θεσμός ξεκίνησε από τις ΗΠΑ το 1964 και στην συνέχεια επεκτάθηκε. Στις μέρες μας εφαρμόζεται ευρέως από πολλά κράτη του πλανήτη (National Crime Prevention Council, 2017).

Είναι πράγματι τόσο αποτελεσματικός ο θεσμός του ΠτΓ; Ερώτημα που θα επιχειρηθεί να διερευνηθεί μέσα από τις διάφορες εφαρμογές του θεσμού στις ΗΠΑ, στο ΗΒ αλλά και σε άλλα κράτη του διεθνούς στερεώματος.

3.1 Αξιολόγηση του θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς» στις ΗΠΑ

Ο θεσμός ΠτΓ θεωρείται από τα παλαιότερα, αποτελεσματικότερα και λιγότερα δαπανηρά προγράμματα πρόληψης του εγκλήματος στις ΗΠΑ (Bennett, Holloway, & Farrington, 2008). Ο θεσμός κατέστη ιδιαίτερα δημοφιλής κατά τις δεκαετίες του 1970 και του 1980. Μέχρι το 2000 κατόρθωσε να εμπλέξει το 40% των κατοίκων του συνολικού πληθυσμού των ΗΠΑ (Whidbey, 2012).

Για επιβεβαίωση ή διάψευση της πιο πάνω διαπίστωσης (δηλαδή αν ο θεσμός είναι αποτελεσματικός στις ΗΠΑ), σειρά από έρευνες και μελέτες έλαβαν χώρα (Bennett et al, 2008).

Μια από τις πρώτες έρευνες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του θεσμού που διενεργήθηκαν στις ΗΠΑ, έγινε το 1977. Η έρευνα εστιάστηκε στην πόλη του Seattle. Διεξάχθηκε μέσω τηλεφώνου καθώς και με άμεσες επαφές αξιοποιώντας την μέθοδο από πόρτα σε πόρτα. Βασίστηκε σε δύο ξεχωριστές περιοχές του Seattle, όπου στην μια περιοχή ο θεσμός εφαρμοζόταν ενώ στην άλλη όχι. Η έρευνα εξέτασε την πορεία του εγκλήματος (διαρρήξεις) ένα χρόνο πριν την εφαρμογή του θεσμού και ένα χρόνο μετά την εφαρμογή του. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν ότι στην περιοχή όπου ο θεσμός εφαρμοζόταν υπήρξε μείωση της εγκληματικότητας κατά 61%, ενώ στην άλλη περιοχή υπήρξε επίσης μείωση της τάξης του 4% (Cirel et al, 1977).

Ερμηνεύοντας τα ευρήματα της έρευνας, οι ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός του ΠτΓ μειώνει σημαντικά τον κίνδυνο θυματοποίησης των κατοίκων από διαρρήξεις και κλοπές (Cirel et al, 1977).

Σε μια άλλη περίπτωση το 1979, ο θεσμός αξιολογήθηκε στην πόλη Fontana της Καλιφόρνιας, περιοχή όπου παρουσίαζε υψηλό δείκτη εγκληματικότητας. Η περιοχή όπου εφαρμόστηκε ο θεσμός (πειραματική) συγκρίθηκε με τέσσερις άλλες περιοχές (παρόμοιες ως προς τον δείκτη εγκληματικότητας) της ίδιας πόλης. Χρησιμοποιώντας στοιχεία για το έγκλημα, αντλούμενα από την Αστυνομία (για το έτος πριν της εφαρμογή του θεσμού και του επόμενου), αυτά έδειξαν μείωση στις διαρρήξεις και κλοπές στην πειραματική περιοχή. Ταυτόχρονα η έρευνα έδειξε αυξήσεις στις άλλες υπό διερεύνηση περιοχές από 10 έως 25 %. Ο ερευνητής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός του ΠτΓ κρίνεται αποτελεσματικό για την πρόληψη του εγκλήματος (Hulin, 1979).

Το 1983, οι ερευνητές, Nowles, Lesser και Mckewen, προχώρησαν σε μέτρηση του θεσμού ΠτΓ, εστιάζοντας σε ένα προάστιο, στα δυτικά όρια της κομητείας του Λος Άντζελες. Η μέτρηση διενεργήθηκε στα πλαίσια αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του θεσμού. Η έρευνα εξέτασε μια δωδεκάμηνη περίοδο προ εφαρμογής του θεσμού και

μια αντίστοιχη περίοδο μετά την εφαρμογή του. Συνέκρινε την εν λόγω περιοχή, με άλλες οκτώ παραπλήσιες περιοχές στηριζόμενη στα στατιστικά στοιχεία της Αστυνομίας που αφορούσαν τα ποσοστά των διαρρήξεων. Τα ευρήματα έδειξαν μείωση στις διαρρήξεις στην πειραματική περιοχή της τάξεως του 28%. Παράλληλα η έρευνα κατέδειξε ότι στις άλλες περιοχές υπήρξε αύξηση των διαρρήξεων κατά μέσο όρο 13% (Knowles, Lesser & Mckewen, 1983).

Αναλύοντας τα ευρήματα της μελέτης, οι ερευνητές αποφάνθηκαν ότι η συνεργασία που αναπτύσσουν οι πολίτες μέσα από τον θεσμό του ΠτΓ είναι πολύ υποβοηθητική ως προς την επίτευξη ενός κοινού σκοπού, της μείωσης εγκληματικότητας (Knowles, Lesser & Mckewen, 1983).

Σε μια άλλη εξέταση του θεσμού που διενεργήθηκε στις ΗΠΑ το 1987, οι ερευνητές Latessa και Travis, αξιολόγησαν την αποτελεσματικότητα του, στην περιοχή College Hill του Σινσινάτι των ΗΠΑ. Αντλώντας στοιχεία από την Αστυνομία, που αφορούσαν χρονική περίοδο ενός έτους πριν την εφαρμογή του θεσμού και ένα χρόνο μετά την εφαρμογή του, η έρευνα κατέδειξε μείωση στα ποσοστά διαρρήξεων κατά 11%. Επιπλέον, για την ίδια χρονική περίοδο συγκρίθηκαν τα συνολικά ποσοστά διαρρήξεων της πόλης του Σινσινάτι. Σύμφωνα με την έρευνα το συνολικό ποσοστό διαρρήξεων μειώθηκε κατά 2%. Οι ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός επίδρασε θετικά στην κοινότητα του College Hill με αποτέλεσμα αυτό να αντικατοπτρίζεται στην αισθητή μείωση των διαρρήξεων στην περιοχή (Latessa & Travis, 1987).

Ο θεσμός του ΠτΓ, εκτός από την εφαρμογή του στις γειτονιές και τις κοινότητες, μπορεί να φανεί χρήσιμο και αποτελεσματικό και σε άλλους οργανισμούς όπως για παράδειγμα σε βιομηχανίες και άλλους χώρους εργασίας. Σε μια τέτοια περίπτωση στην Καλιφόρνια, ο διαχειριστής μιας εταιρείας αεροσκαφών συνειδητοποίησε ότι το ποσοστό κλοπής αυτοκινήτων της εταιρείας είχε αυξηθεί κατά 300%. Τότε ως μέτρο αντίδρασης, αποφασίστηκε όπως σχεδιαστεί και εφαρμοστεί στην εταιρεία, ένα πρόγραμμα προσαρμοσμένο στην φιλοσοφία της μεθόδου του ΠτΓ. Έτσι οι υπάλληλοι της εταιρείας ενημερώθηκαν για το πρόβλημα, ζητώντας από αυτούς την έμπρακτη συνεργασία τους. Τοποθετήθηκαν αφίσες σε περίοπτα σημεία της εταιρείας ενώ επιπλέον διανεμήθηκαν διαφωτιστικά φυλλάδια όπου περιέγραφαν το πρόβλημα. Τους

ζητήθηκε όπως αναφέρουν στην ασφάλεια της εταιρείας οποιαδήποτε ύποπτη δραστηριότητα που παρατηρούν. Διενεργήθηκαν τακτικές συναντήσεις όπου παρουσιαζόταν η κατάσταση του προβλήματος. Από την λειτουργία του προγράμματος, τα στελέχη της εταιρείας παρουσιάστηκαν ενθουσιασμένα από την πορεία του, με αποτέλεσμα συχνά κατά τις συνεδριάσεις να πραγματοποιούνται κληρώσεις με δώρα. Μέχρι το τέλος της χρονιάς το ποσοστό κλοπών αυτοκινήτων παρουσίασε μείωση κατά 35% (The National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs' Association, 2017).

Σε μια άλλη εφαρμογή του θεσμού, στην αγροτική κοιλάδα του Shenandoah της Βιρτζίνια, λόγω του δημογραφικού χαρακτήρα της περιοχής, οι ειδήσεις σχετικά με εγκληματικές δραστηριότητες έφθαναν πολύ αργά στους κατοίκους. Η δε ενημέρωση τους περιοριζόταν στην ραδιοεπικοινωνία. Υπό το φως του αυξανόμενου ποσοστού κλοπών που παρουσίαζε η περιοχή, ο σερίφης έκρινε όπως ο πιο ορθός και αποτελεσματικός τρόπος επικοινωνίας και ενημέρωσης των πολιτών ήταν μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Με την βοήθεια των τοπικών σταθμών ειδήσεων, το γραφείο του σερίφη συνέταξε έναν κατάλογο με τις διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου των κατοίκων και τους ειδοποιούσε κάθε φορά που υπήρχε μια εγκληματική δραστηριότητα. Ζήτησαν επίσης από κάθε άτομο να προσθέσει ένα φίλο του στην λίστα, ώστε αυτή να διευρυνθεί περαιτέρω. Καθώς η λίστα μεγάλωσε, το ποσοστό εγκληματικότητας μειώθηκε (The National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs' Association, 2017).

Η αξία του συστήματος αναδείχθηκε περαιτέρω όταν υπήρξε μια έξαρση κλοπών από γραμματοκιβώτια. Ο σερίφης έστειλε ένα email ενημερώνοντας τους πολίτες για την κατάσταση προτρέποντας τους όπως είναι προσεκτικοί, προσδίδοντας σε αυτούς κατάλληλες κατευθυντήριες οδηγίες. Μετά από την αποστολή του ηλεκτρονικού email, οι κλοπές από τα γραμματοκιβώτια σταμάτησαν. Ο σερίφης συνέχισε την εφαρμογή του προγράμματος αυτού, χρησιμοποιώντας το σύστημα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για να κρατεί τους πολίτες ενήμερους για τα εγκλήματα της περιοχής. Μέσω των e-mails ο σερίφης δημοσίευε ακόμα και φωτογραφίες καταζητούμενων προσώπων (The National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs' Association, 2017).

Ενδεικτικά της σημασίας που αποδίδεται στον θεσμό, αποτελεί το γεγονός της συνεχούς επαναξιολόγησης του. Σε μια τέτοια προσπάθεια, το 2008 το Υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, εξέτασε τα αποτελέσματα 18 ερευνητικών έργων και συναφών μελετών, που αποσκοπούσε στο να διερευνήσει την σχέση μεταξύ της μείωσης της εγκληματικότητας και του θεσμού ΠτΓ. Η έρευνα κάλυπτε το χρονικό διάστημα 1977 με 1994. Πέραν από τις μισές μελέτες περιλάμβαναν προγράμματα που λειτουργούσαν στις ΗΠΑ, ένα πρόγραμμα με εφαρμογή τον Καναδά ενώ οι υπόλοιπες αφορούσαν προγράμματα με εφαρμογή στο ΗΒ (Whidbey, 2012).

Από την έρευνα, οι ερευνητές κατέληξαν στα ακόλουθα συμπεράσματα: Ο θεσμός του ΠτΓ, συσχετίστηκε με μια σημαντική μείωση της εγκληματικότητας κατά μέσο όρο 16%. Ωστόσο διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει ομοιομορφία της αποδοτικότητας του σε όλες τις περιοχές, όπου αυτό εφαρμόζεται. Διαπιστώθηκε ότι ορισμένα προγράμματα λειτουργούν ικανοποιητικά, άλλα λιγότερο ικανοποιητικά ενώ άλλα καθόλου ικανοποιητικά. Στην έκθεση επισημαίνεται ότι, άλλες έρευνες αμφισβητούν την αποδοτικότητα του συγκεκριμένου θεσμού. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, έρευνα που έγινε το 2002, προς όφελος του Κογκρέσου από το Εθνικό Ινστιτούτο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Μέριλαντ. Η έρευνα αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός ΠτΓ είναι αναποτελεσματικός ως προς την πρόληψη του εγκλήματος. Στην έκθεση ο ερευνητής γράφει ότι: «Το κυριότερο πρόβλημα που διαπιστώθηκε από τις αξιολογήσεις είναι ότι κάτοικοι που διαμένουν σε περιοχές με υψηλό δείκτη εγκληματικότητας, είναι πιο απρόθυμοι ώστε να συνεργαστούν και να εφαρμόσουν τον θεσμό. Ο λόγος, η έλλειψη εμπιστοσύνης που διακατέχει τον πληθυσμό για τους γείτονες του. Αντίθετα περιοχές στις οποίες κατοικούν άνθρωποι της μεσαίας τάξης με χαμηλότερο δείκτη εγκληματικότητας οι πιθανότητες επιτυχίας του θεσμού είναι αυξημένες» (Whidbey, 2012).

Το 2012 (Μάρτιο), η Αστυνομία του Las Vegas, προχώρησε σε ένα απολογισμό της δράσης του θεσμού «Neighborhood Watch», στις 625 περιοχές της Αστυνομικής της περιφέρειας όπου το πρόγραμμα λαμβάνει χώρα. Τόνισαν ότι οι κλοπές από αυτοκίνητα, κλοπές αυτοκινήτων, διαρρήξεις και κλοπές κατοικιών μειώθηκαν πέραν του 30% στις περιοχές που το πρόγραμμα εφαρμόζεται. Καταλήγοντας, επισήμαναν ότι

τα αποτελέσματα αποδεικνύουν ότι ο θεσμός αποδίδει καρπούς, προτρέποντας τους πολίτες όπως συμμετάσχουν σε αυτό (Las Vegas Sun, 2012).

3.1.1 Επιτυχίες του θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονίας» στις ΗΠΑ

Κάνοντας μια περιδιάβαση στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, εύκολα κάποιος μπορεί να παρασυρθεί πεισθεί ότι τα διάφορα προγράμματα πρόληψης και καταστολής του εγκλήματος (μεταξύ των οποίων και ο ΠτΓ) δεν λειτουργούν σε ικανοποιητικό βαθμό.

Την άποψη αυτή επιχειρεί να ανατρέψει μελέτη η οποία εκπονήθηκε το 2008 προς όφελος του Υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ. Στην έρευνα αυτή, μεταξύ άλλων συμπερασμάτων επισημαίνεται ότι, περιοχές που εφαρμόζουν τον θεσμό του ΠτΓ πέτυχαν μείωση της εγκληματικότητας κατά μέσο όρο 16%, συγκρινόμενες με άλλες περιοχές όπου ο θεσμός δεν εφαρμόζεται (Ring, 2016).

Πέραν όμως από τις διάφορες μελέτες και έρευνες που διενεργήθηκαν επί του θέματος, σκόπιμο κρίθηκε η αναζήτηση αυτούσιων παραδειγμάτων εφαρμογής του θεσμού. Μέσα από την παράθεση παραδειγμάτων που αφορούν πραγματικά περιστατικά, φιλοδοξείτε όπως επιβεβαιωθεί η χρησιμότητα και αποδοτικότητα του θεσμού.

Από ενδελεχή μελέτη που πραγματοποιήθηκε εντοπίστηκαν πάμπολλα παραδείγματα επιτυχούς εφαρμογής του θεσμού. Από όλα αυτά ξεχωρίσαμε και παρουσιάζουμε τα κυριότερα, μέσα από τα οποία αποσαφηνίζεται η χρησιμότητα και η αποτελεσματικότητα του θεσμού.

Μάιος του 1999 στην πόλη του Glendale των Η.Π.Α., γυναίκα ένοικος κατοικίας, παρατήρησε έναν άνδρα να βρίσκεται για παρατεταμένη χρονική περίοδο έξω από την οικία της. Επικοινωνήσε με τον συντονιστή του θεσμού ΠτΓ της περιφέρειας της, αναφέροντας το περιστατικό. Αποτέλεσμα της ενέργειας αυτής, σε πέντε λεπτά, δύο περιπολικά της Αστυνομίας κατέφθασαν στον χώρο ενώ παράλληλα Αστυνομικό ελικόπτερο αιωρείτο του μέρους. Από έλεγχο που διενεργήθηκε, διαπιστώθηκε ότι άγνωστος άνδρας διέφυγε από μια μονάδα ψυχικής υγείας και περιπλανιόταν άσκοπα

στους δρόμους, αδυνατώντας να επιστρέψει πίσω. Αυτός επέστρεψε με ασφάλεια στο νοσοκομείο ψυχικής υγείας που τον φιλοξενούσε (Rcroa, 1999).

Νοέμβριος του 2010, «παρατηρητής», περιπολούσε συγκρότημα κατοικιών στην πόλη Suitland των ΗΠΑ. Κατά την διάρκεια της περιπολίας του, εντόπισε έναν ύποπτο άνδρα για διαρρήξεις. Ο «παρατηρητής» ειδοποίησε την Αστυνομία του Suitland, με αποτέλεσμα αυτός να συλληφθεί και να εξιχνιαστούν μια σειρά από διαρρήξεις. Η Αστυνομία διαπίστωσε ότι ο θεσμός αυτός δημιουργεί ισχυρούς συμμάχους στην μάχη κατά του εγκλήματος (Gazette.net, 2010).

Άλλο παράδειγμα επιτυχούς εφαρμογής του θεσμού, έλαβε χώρα Αύγουστο του 2012, στην πόλη Moss Point της πολιτείας του Mississippi. Εθελοντές του θεσμού ΠτΓ παρείχαν στις Αστυνομικές Αρχές, πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με ύποπτες δραστηριότητες. Ως αποτέλεσμα των πληροφοριών αυτών η Αστυνομία προχώρησε σε συλλήψεις σχετικά με διαρρήξεις και κλοπές που συνέβησαν προηγουμένως στην περιοχή τους. Εκπρόσωποι της Αστυνομίας χαρακτήρισαν τις συλλήψεις αυτές, ως το τέλειο παράδειγμα επιτυχούς εφαρμογής του θεσμού, εξυμνώντας την συνεργασία ανάμεσα στο κοινό και την Αστυνομία (Davis, 2012).

Τον Απρίλιο του 2014 παρατηρήθηκε έξαρση κλοπών στην αγροτική κοινότητα Hilmar της πολιτείας της Καλιφόρνιας. Ως αποτέλεσμα αυτού, πολλοί αγρότες κατέστησαν θύματα κλοπής με συνεπακόλουθο, απώλεια περιουσίας χιλιάδων Δολαρίων. Τότε οι αγρότες σε συνεργασία με τον σερίφη της περιοχής εφάρμοσαν διάφορες τακτικές για αποτροπή των κλοπών αυτών. Μέσα στα πλαίσια του θεσμού ΠτΓ λειτούργησε σχετική ιστοσελίδα στο Facebook, όπου οι αγρότες ενημερώνονταν για διάφορες ύποπτες δραστηριότητες στην περιοχή τους (Souza, 2014).

Όταν σε μια περίπτωση, κλάπηκε από αγρότη γεωργικό φορτηγό, φορτωμένο με σανό, τόσο η φωτογραφία του φορτηγού όσο και σχετικές με το έγκλημα πληροφορίες δημοσιεύθηκαν στην εν λόγω ιστοσελίδα. Ως συνεπακόλουθο της κίνησης αυτής, σε λιγότερο από 12 ώρες το φορτηγό εντοπίστηκε και επιστράφηκε στον δικαιούχο του. Χωρίς αμφιβολία η συμβολή του κοινού ήταν καθοριστικής σημασίας ώστε ο σερίφης της περιοχής να εξιχνιάσει το έγκλημα (Souza, 2014).

Οι επιτυχίες του θεσμού στις ΗΠΑ δεν σταματούν να καταγράφονται. Τον Ιανουάριο του 2015 στην πόλη Pueblo, «παρατηρητής» ενημέρωσε την Αστυνομία σχετικά με ύποπτες δραστηριότητες. Βάση των πληροφοριών αυτών, η Αστυνομία προχώρησε σε τρεις συλλήψεις που αφορούσαν δύο ξεχωριστά περιστατικά. Με αφορμή το επιτυχημένο αυτό περιστατικό η Αστυνομία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, εκεί που ο θεσμός ΠτΓ δρα, παρατηρούνται αυξημένες συλλήψεις και μείωση του εγκλήματος (Koa.news, 2015).

Επιπροσθέτως, τον Οκτώβριο του 2015 στη πόλη Portage των ΗΠΑ, «παρατηρητές», συνέβαλαν (παρέχοντας χρήσιμες πληροφορίες), στην σύλληψη υπάλληλου φαρμακείου οποίος έκλεβε χάπια από το φαρμακείο. Με αφορμή το περιστατικό αυτό, ο Αρχηγός της Αστυνομίας του Portage, Edward Miller ανέφερε «από την ημέρα εφαρμογής του θεσμού στην περιοχή του Portage, το έγκλημα μειώθηκε κατά πολύ». Περαιτέρω ο Αρχηγός Miller τόνισε ότι η λειτουργία του θεσμού, αποτρέπει επίδοξους εγκληματίες όπως προβούν σε εγκληματικές ενέργειες γνωρίζοντας ότι στην περιοχή λειτουργεί ένας τέτοιος θεσμός (Handley, 2015).

3.2 Αξιολόγηση του θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς» στο Ηνωμένο Βασίλειο

Όπως προαναφέρθηκε, ο θεσμός του ΠτΓ πρωτοεμφανίστηκε στις ΗΠΑ. Αφού κρίθηκε επιτυχημένος, είχε ως αποτέλεσμα την υιοθέτηση του και από άλλα κράτη (Bennett et al., 2008).

Στο ΗΒ εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην πόλη Mollington της επαρχίας Cheshire. Με την πάροδο των χρόνων αναβαθμίστηκε, επεκτάθηκε, φθάνοντας στο σημείο σήμερα, να κατατάσσεται ως μια από τις μεγαλύτερες εθελοντικές κινήσεις του ΗΒ, καλύπτοντας περίπου 3.8 εκατομμύρια νοικοκυριά (Metropolitan Police, 2017). Μάλιστα το 2012, ο θεσμός τιμήθηκε με το βραβείο εθελοντισμού «Jubilee Diamond» της Βασίλισσας (Mellor & Smith, 2017).

Σε μια προσπάθεια επιβεβαίωσης ή διάψευσης της αποτελεσματικότητας του θεσμού στο ΗΒ, μια σειρά από έρευνες έλαβαν χώρα. Ενδεικτικά, ορισμένες από αυτές

παρατίθενται πιο κάτω. Το 1985 διεξάχθηκε μια από τις πρώτες αξιολογήσεις του συστήματος ΠτΓ στην πόλη Northwich της επαρχίας Cheshire. Η έρευνα, βασίστηκε στα αρχεία της Αστυνομίας της εν λόγω περιφέρειας. Συνέκρινε περίοδο 18 μηνών προ εφαρμογής του θεσμού και μια περίοδο 30 μηνών μετά την έναρξή του. Επιπλέον τα ποσοστά εγκλήματος της πόλης του Northwich συγκρίθηκαν με τα συνολικά ποσοστά της επαρχίας Cheshire. Τα αποτελέσματα της έρευνας, κατέδειξαν ότι το ποσοστό διαρρήξεων στην πόλη του Northwich μειώθηκε κατά 10 %, σε σύγκριση με αύξηση 3 % που παρατηρήθηκε στα συνολικά ποσοστά της επαρχίας Cheshire. Ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα ο ερευνητής, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός είναι αποτελεσματικός, αποδοτικός και μια από τις πιο επιτυχημένες στρατηγικές μείωσης του εγκλήματος που είχαν αναληφθεί μέχρι τότε στο HB (Anderton, 1985).

Σε άλλη αξιολόγηση του θεσμού, το 1988, οι Forrester, Chatterton και Pease εξέτασαν τον θεσμό στην κοινότητα του Kirkholt (10 μίλια βόρεια του Μάντσεστερ). Η αξιολόγηση βασίστηκε στην ανάλυση των δεδομένων της Αστυνομίας προ και μετά της εφαρμογής του θεσμού στην κοινότητα του Kirkholt. Επίσης η έρευνα συνέκρινε τα ποσοστά του εγκλήματος στην πειραματική περιοχή (Kirkholt), με τα συνολικά ποσοστά εγκληματικότητας της υπόλοιπης Αστυνομικής διεύθυνσης (που εποπτεύει και το Kirkholt). Τα αποτελέσματα έδειξαν μείωση κατά 38% στην πειραματική περιοχή (Kirkholt). Αντίθετα στην υπόλοιπη περιοχή της Αστυνομικής διεύθυνσης η μείωση ήταν μόλις 1%. Οι συγγραφείς κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός συνέβαλε αποφασιστικά στην μείωση του εγκλήματος. Παράλληλα διαπίστωσαν ότι δεν προκάλεσε μετατόπιση του εγκλήματος (Forrester, Chatterton & Pease, 1988).

Το 1990, σε μια πιο διευρυμένη ερευνητική διαδικασία, ο ερευνητής Husain αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα του θεσμού ΠτΓ σε έξι πόλεις του HB (Birmingham, Brighton, Burnley, Μάντσεστερ, Preston και Σάτον Κόλντφιλντ). Σε κάθε περίπτωση αναλύθηκαν στοιχεία προερχόμενα από την Αστυνομία. Συνέκριναν τα ποσοστά εγκλήματος πριν και μετά την εφαρμογή του θεσμού σε κάθε μια από τις πιο πάνω πόλεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας, έδειξαν ότι ο θεσμός ήταν αποτελεσματικός σε τρεις από τις έξι πόλεις αφού στις τρεις αυτές περιπτώσεις το ποσοστό της εγκληματικότητας παρουσίασε ουσιαστική μείωση. Στις άλλες τρεις πόλεις το έγκλημα δεν παρουσίασε ουσιαστική μεταβολή. Ερμηνεύοντας τα ευρήματα, ο ερευνητής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το

πρόγραμμα στις τρεις πόλεις βελτίωσε την κατάσταση της εγκληματικότητας ενώ στις άλλες τρεις περιπτώσεις, ο θεσμός ήταν λιγότερο πειστικός (Husain, 1990).

Σε άλλη προσπάθεια διερεύνησης του θεσμού στο HB, αυτό αξιολογήθηκε στην πόλη του Leicester. Ο θεσμός ελέγχθηκε σε μια γειτονιά της πόλης του Leicester με την ονομασία Eyres Monsell (όπου ο θεσμός εφαρμοζόταν). Η έρευνα διεξάχθηκε κατά το έτος 1994, με στόχο να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητά του. Για σκοπούς της έρευνας, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της Αστυνομίας όσο αφορά τα ποσοστά του εγκλήματος κατά το έτος πριν από την έναρξη του θεσμού και κατά το έτος μετά την εφαρμογή του. Επίσης αντίστοιχα στοιχεία συνελέγησαν και από τέσσερις άλλες συνοικίες του Leicester (πλησίον του Eyres Monsell). Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι το ποσοστό των διαρρήξεων στις παραπλήσιες περιοχές του Eyres Monsell αυξήθηκε κατά 24 %, ενώ στην αντίστοιχη υπό εξέταση περιοχή και πάλι το ποσοστό των διαρρήξεων σημείωσε άνοδο αλλά κατά το ήμισυ 12%. Οι ερευνητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο θεσμός στο σύνολο του κρίνεται θετικό παρά την αύξηση που επήλθε. Ωστόσο επισήμαναν τον προβληματισμό τους από την αισθητή αύξηση του εγκλήματος (Matthews & Trickey, 1994).

Το 1986 άλλη μια προσπάθεια αξιολόγησης του θεσμού έλαβε χώρα στο HB. Οι ερευνητές Jenkins και Latimer αξιολόγησαν την εφαρμογή του σε τέσσερις περιοχές του Merseyside. Σε κάθε περίπτωση, εξετάστηκαν ο αριθμός των καταγεγραμμένων εγκλημάτων σύμφωνα με τις Αστυνομικές αρχές, κατά το έτος πριν την λειτουργία του και κατά το έτος μετά. Σε τρεις από τις τέσσερις περιπτώσεις διαπιστώθηκε μείωση της εγκληματικότητας. Στον τέταρτο τομέα (Burford Avenue) παρατηρήθηκε σημαντική άνοδος του εγκλήματος (Jenkins & Latimer, 1986).

Ερμηνεύοντας τα αποτελέσματα, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι η εφαρμογή του θεσμού ΠτΓ επιδρά θετικά σε μεγάλο βαθμό για μείωση των διαρρήξεων και των κλοπών και σε μικρότερο βαθμό στο συνολικό έγκλημα. Ωστόσο στα συμπεράσματα του προειδοποίησαν ότι ο θεσμός δεν αποτελεί πανάκεια για την μείωση της εγκληματικότητας (Jenkins & Latimer, 1986).

3.3 Εφαρμογή του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς» στο διεθνές στερέωμα

Όπως προαναφέρθηκε, η φήμη του θεσμού ΠτΓ, ξεπέρασε τα όρια του Ατλαντικού ωκεανού. Πλέον διάφορες χώρες ανά το παγκόσμιο, εφαρμόζουν τον θεσμό, σε μια προσπάθεια μείωσης του εγκλήματος (Bennett et al., 2008).

Σε μια τέτοια περίπτωση, ο πρόεδρος της Νοτίου Αφρικής Νέλσον Μαντέλα, ζήτησε χήρα βοήθειας από του πολίτες της χώρας του, ζητώντας τους όπως συμβάλουν στην πρόληψη του εγκλήματος. Απευθύνθηκε στους κατοίκους της Νοτίου Αφρικής, προτρέποντας τους όπως επαγρυπνούν για την ασφάλεια, όχι μόνο της δική τους οικίας αλλά και του διπλανού τους. Εφάρμοσε την στρατηγική του ΠτΓ, ελπίζοντας όπως το μέτρο αυτό θα περιόριζε την αυξανόμενη εγκληματική δραστηριότητα στην χώρα του (The National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs' Association, 2017).

Μεταξύ άλλων χωρών που εφαρμόζουν τον θεσμό ΠτΓ είναι και ο Καναδάς. Το 1983 σε μια προσπάθεια αξιολόγησης του προγράμματος στον Καναδά, ο ερευνητής Lowman διερεύνησε την αποτελεσματικότητα του θεσμού σε μια περιοχή της πόλης του Βανκούβερ. Η αξιολόγηση στηρίχθηκε σε μια πειραματική περιοχή όπου ο θεσμός εφαρμοζόταν πιλοτικά και σε τρεις άλλες γειτνιαζουσες περιοχές που ο θεσμός δεν εφαρμοζόταν. Τα αποτελέσματα της έρευνα έδειξαν ότι το ποσοστό των διαρρήξεων στην πειραματική περιοχή, παρουσίασε μείωση της τάξεως του 33% συγκρινόμενα με τα ποσοστά των άλλων υπό διερεύνηση περιοχών. Ο ερευνητής, απέδωσε την αισθητή μείωση που παρουσίασε η πειραματική περιοχή στην αποτρεπτική δράση του θεσμού ΠτΓ (Lowman, 1983).

Άλλη χώρα που εφαρμόζει την στρατηγική πρόληψης του εγκλήματος, ΠτΓ είναι η Αυστραλία. Ένα από τα παραδείγματα εφαρμογής του θεσμού στην χώρα αυτή αποτελεί το νοσοκομείο “Alice Springs”. Το νοσοκομείο, υπέφερε από αυξημένα κρούσματα κλοπών, καθώς και από άλλες παράνομες δραστηριότητες. Ταυτόχρονα κάνοντας αυτοκριτική, διαπίστωσε έλλειψη ικανοποιητικής ασφάλειας του νοσοκομείου. Έτσι αποφασίστηκε όπως υιοθετηθεί ένα πρόγραμμα τύπου ΠτΓ μέσα και

γύρω από τις εγκαταστάσεις του νοσοκομείου (The National Neighborhood Watch– A Division of National Sheriffs' Association, 2017).

Η φιλοσοφία εφαρμογής του συγκεκριμένου μοντέλου ήταν ουσιαστικά η ίδια με αυτή του θεσμού ΠτΓ. Εφαρμόζοντας τον εν λόγω πρόγραμμα, αρχικά το νοσοκομείο χώρισε τον χώρο του σε τομείς, τοποθετώντας έναν επικεφαλής συντονιστή σε κάθε τομέα. Οι συντονιστές είχαν συχνή επικοινωνία αναμεταξύ τους, ενώ αλληλοενημερώνονταν όταν παρουσιαζόταν οποιαδήποτε κρούσμα εγκληματικής ενέργειας ή άλλης ύποπτης δραστηριότητας. Με την εφαρμογή της «κίνησης» αυτής, το αίσθημα ασφάλειας ανάμεσα στο προσωπικό του νοσοκομείου ανέβηκε αισθητά. Παράλληλα, τα διάφορα περιστατικά εγκληματικών ενεργειών είχαν περιοριστεί. Έτσι δύο από τους κυριότερους στόχους του θεσμού που αποτελούν η αύξηση του επιπέδου ασφάλειας και κατ' επέκταση μείωση των εγκληματικών ενεργειών είχαν επιτευχθεί (The National Neighborhood Watch – A Division of National Sheriffs' Association, 2017).

Στην Σκωτία, ο θεσμός τέθηκε σε εφαρμογή για πρώτη φορά το 1995 ως απάντηση - αντίδραση, για την απαγωγή μιας μαθήτριας σχολείου. Από τότε μέχρι σήμερα, πολλές συλλήψεις της Αστυνομία αποδόθηκαν στον θεσμό. Επιπρόσθετα πολλοί εθελοντές, τιμήθηκαν από την Αστυνομία της Σκωτίας, για την θετική τους συμβολή στην πάταξη του εγκλήματος (Neighborhood Watch Scotland, 2017).

Στην Σκωτία χάρις την θετική επίδραση του θεσμού, το έγκλημα μειώθηκε δραστικά. Το κοινό πλέον αισθάνεται πιο ασφαλή και ευαισθητοποιημένο στην θέα ύποπτων δραστηριοτήτων (Neighborhood Watch Scotland, 2017).

Μεγάλα ή μικρά κράτη, προηγμένα ή μη, αναγνωρίζουν την χρησιμότητα του θεσμού ΠτΓ. Ως εκ τούτου επενδύουν στην εν λόγω στρατηγική. Μια μικρή γεωγραφικά και πληθυσμιακά χώρα, που εφαρμόζει τον θεσμό είναι και η Μάλτα. Προβάλλοντας τον θεσμό η τοπική εφημερίδα “Times of Malta”, ημερομηνίας 26 Αυγούστου 2014, αναφέρει χαρακτηριστικά: «Ο θεσμός ΠτΓ, εμπεριέχει πολλά θετικά στοιχεία. Με την σωστή εφαρμογή του, μπορεί να περιορίσει τον φόβο για το έγκλημα, να βελτίωση το επίπεδο συνεργασίας ανάμεσα σε κοινό και Αστυνομία και το κυριότερο να επιτύχει

πρόληψη του εγκλήματος μέσω της επαγρύπνησης του κοινού και της αναβάθμισης των διαφόρων συστημάτων ασφαλείας» .

Στην Γαλλία, κατά την πενταετία 2008 - 2013, τα εγκλήματα κατά περιουσίας σημείωσαν σημαντική άνοδο της τάξεως του 18%. Σύμφωνα με το Γαλλικό Υπουργείο Εσωτερικών, κατά την περίοδο εκείνη, κάθε ενενήντα δευτερόλεπτα λάμβανε χώρα ένα τέτοιο κρούσμα. Τον Σεπτέμβριο του 2013 η Γαλλική κυβέρνηση εξήγγειλε την δημιουργία ενός πανεθνικού σχεδίου καταπολέμησης τόσο των διαρρήξεων και των κλοπών αλλά και τον ένοπλων ληστειών το οποίο να εστιάζεται στην πρόληψη. Το σχέδιο αυτό στηριζόταν σε ένα πρόγραμμα με την ονομασία «Voisins vigilants» το οποίο είναι εμπνευσμένο από τα αγγλόφωνα προγράμματα «Neighborhood Watch». Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Γαλλία την δεκαετία του 2000, αλλά μόλις τα τελευταία χρόνια αναβαθμίστηκε και επεκτάθηκε. Σήμερα μετρά την λειτουργία πέραν των χιλίων εφαρμογών σε εθνικό επίπεδο (Hird, 2013).

Όπως προαναφέρθηκε, ο θεσμός ΠτΓ εφαρμόζεται και από την ΚΔ από το 2011(Χατζηδημητρίου, 2014). Από τότε μέχρι και σήμερα, ο θεσμός επεκτείνεται και αναβαθμίζεται συνεχώς. Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, θα γίνεται προσπάθεια εμβάθυνσης στο πρόγραμμα, όπως αυτό εκδηλώνεται στην Κύπρο, διερευνώντας μεταξύ άλλων την αποτελεσματικότητά του.

Κεφάλαιο 4

Περιγραφή του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς» στην Κύπρο

Όπως σε άλλες χώρες, έτσι και στην Κύπρο, ο αγώνας για εξεύρεση του βέλτιστου μοντέλου Αστυνόμευσης, οδήγησε στην εισαγωγή του θεσμού του ΠτΓ. Μια σημαντική τομή στο μέχρι πρότινος παραδοσιακό μοντέλο Αστυνόμευσης όπου εφαρμοζόταν στην Κύπρο (Χατζηδημητρίου, 2016). Ο θεσμός σχεδιάστηκε ώστε να συνεισφέρει στην αναβάθμιση του επιπέδου ασφάλειας μιας κοινότητας ή γειτονιάς. Μέσω της στρατηγικής αυτής, επιδιώκεται μείωση του εγκλήματος καθώς και του φόβου που απορρέει από αυτό (Fort Myers Police Departments, 2017).

Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάζεται η εφαρμογή του θεσμού ΠτΓ στην Κύπρο. Αρχικά παραθέτετε μια ιστορική αναδρομή του θεσμού και ακολούθως οι στοχεύσεις της ΑΚ όπως αυτές απορρέουν μέσα από αυτόν. Ακολούθως, παραθέτετε ένα παρεμφερές πρόγραμμα, αυτό του ΠτΠΓ. Περαιτέρω προσεγγίζεται μια άλλη παράμετρος του θεσμού που αποτελεί η συμμετοχή των νέων στο θεσμό. Ακόμη, ξεδιπλώνονται μια σειρά επιτυχών εφαρμογών του θεσμού από διάφορες περιοχές της Κύπρου. Καταληκτικά επισημαίνεται η κοινωνική συμβολή του θεσμού στην Κυπριακή κοινωνία.

4.1 Ιστορική Αναδρομή του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς» στην Κύπρο

Στην Κύπρο, ο θεσμός του ΠτΓ πρωτοεμφανίστηκε τον Ιούλιο του 2011, στον Δήμο Ιδαλίου. Όπως και στην περίπτωση άλλων χωρών (ΗΠΑ, Σκωτία, ΗΒ), έτσι και στον Δήμο Ιδαλίου, μια εγκληματική ενέργεια αποτέλεσε την αιτία, εφαρμογής του θεσμού. Στην προκειμένη περίπτωση, μια ληστεία σχεδόν δολοφονία που διαπράχθηκε στο

κέντρο του Δήμου, είχε ως αποτέλεσμα να προκαλέσει τον αποτροπιασμό της τοπικής κοινωνίας. Εκείνο όμως που εξαγρίωσε περισσότερο τους πολίτες, ήταν η αδιαφορία που επιδείχθηκε από συμπολίτες τους, πριν το έγκλημα λάβει χώρα. Το εν λόγω έγκλημα, μπορούσε να αποφευχθεί μόνο με ένα τηλεφώνημα προς την Αστυνομία, πράγμα που όμως δεν έγινε (Νεοφύτου, 2017).

Τα πρώτα ενθαρρυντικά μηνύματα που εξέπεμπε η εφαρμογή του θεσμού, καθιστούσαν τον θεσμό στα μάτια της ΑΚ πετυχημένο (Χατζηδημητρίου, 2016). Έτσι η ΑΚ με επιστολή- πρόσκληση, προς τους προέδρους της Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, τους προέτρεπε όπως συνεργαστούν μαζί της, για εφαρμογή του θεσμού και στις δικές τους περιοχές. Ουσιαστικά, η εφαρμογή του θεσμού στον Δήμο Ιδαλίου αποτέλεσε σάλπισμα αφύπνισης προς τις υπόλοιπες τοπικές κοινωνίες, οδηγώντας στην επέκταση και αναβάθμιση του θεσμού (Χατζηδημητρίου, 2016).

Η προσπάθεια καθιέρωσης του θεσμού στην Κυπριακή κοινωνία, δεν ήταν εξαρχής εύκολη. Πέρασε από συμπληγάδες, με αποτυχημένες απόπειρες εφαρμογής. Αρχικά το 1998 στον Δήμο Στροβόλου και ακολούθως στον Δήμο Πέγειας το 2010 (Χατζηδημητρίου, 2016). Μάλιστα, στον Δήμο Πέγειας η εφαρμογή του θεσμού ματαιώθηκε κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή, αφού ο Δήμος αναίρεσε την αρχική του απόφαση (Παττούρας, 2013).

Έρευνα που διεξάχθηκε το 2015, από την ΑΚ σε συνεργασία με την Γραμματεία του Δικτύου της Ε.Ε. για την Πρόληψη του Εγκλήματος, κατέδειξε ότι η Κύπρος καταλαμβάνει τη 2^η θέση (σε ποσοστό συμμετοχής κατά αναλογία πληθυσμού), ανάμεσα στα άλλα Κράτη-Μέλη της Ευρώπης, που εφαρμόζουν τον θεσμό. Σύμφωνα με την έρευνα το πιο ψηλό ποσοστό 8%, εφαρμογής του θεσμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε αναλογία πληθυσμού, κατέχει η Σουηδία, ενώ στη 2^η θέση βρίσκεται η Κύπρος με ποσοστό 6.56% (Α.Κ, 2015).

Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΚ, το 2011 οπότε και άρχισε να εφαρμόζεται ο θεσμός, οι υποθέσεις σοβαρού εγκλήματος σε όλη την Κύπρο, ανήλθαν στις 8426 ενώ των μικροαδικημάτων στις 7266. Με το πέρας του 2016 οι υποθέσεις σοβαρού εγκλήματος μειώθηκε στις 5094 ενώ αυτές των μικροπαραβάσεων στις 3820. Αξιολογώντας τα

στοιχεία αυτά, η ΑΚ αποδίδει την αισθητή μείωση του εγκλήματος, μεταξύ άλλων παραγόντων και στην λειτουργία του θεσμού του ΠτΓ (Παττούρας, 2017).

Σήμερα στην Κύπρο, ο αριθμός των «Παρατηρητών της Γειτονίας» ανέρχεται στους 78850, σε 166 Δήμους και κοινότητες της ελεύθερης Κύπρου (Χρυσοστόμου, 2017). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο θεσμός εφαρμόζεται και σε περιοχές της Κύπρου που τελούν υπό την διοίκηση των Βρετανικών Βάσεων (Matthnews, 2015).

4.2 Στοχεύσεις της Αστυνομίας Κύπρου από το Πρόγραμμα «Παρατηρητής της Γειτονίας»

Διαγνώσκοντας την συμβολή του θεσμού, στην πρόληψη και καταπολέμηση του εγκλήματος καθώς και στην άνοδο του αισθήματος ασφάλειας του κοινού, η ΑΚ επιδιώκει τη συνεχή του αναβάθμιση και επέκταση (Παττούρας, 2017). Ενδεικτική της σημασίας που αποδίδεται στο θεσμό από μέρους της Κυπριακής πολιτείας αποτελεί το γεγονός ότι, η επέκταση και αναβάθμιση του θεσμού αποτελεί εκ των προτεραιοτήτων της παρούσας διακυβέρνησης (Νικολάου, 2015).

Για καλύτερη κατανόηση της χρησιμότητας του προγράμματος, σκόπιμο κρίθηκε η παράθεση των στόχων και επιδιώξεων της ΑΚ που απορρέουν μέσα από την εφαρμογή του θεσμού (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Πρώτιστα, μέσα από την εφαρμογή του θεσμού, προβλέπεται η βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Στόχος που μπορεί να καταστεί εφικτότερος, μέσα από την εισαγωγή συνεργασιών, ομαδικής εργασίας και καλών σχέσεων γειτονίας. Κατά τον τρόπο αυτό, περιορίζονται οι φοβίες των πολιτών από την εκδήλωση μιας πιθανής εγκληματικής ενέργειας. Ως εκ τούτου αναβαθμίζεται η ποιότητα ζωής των πολιτών. Περαιτέρω στοχεύετε η πρόληψη της εγκληματικής δράσης. Πρόληψη, που μπορεί να επιτευχθεί, μέσω της εκπαίδευσης του κοινού ώστε με το σύνολο των ενεργειών του, να μειώνει τις ευκαιρίες διάπραξης εγκληματικών ενεργειών (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Ακόμα, μέσα από τις δομές του θεσμού, επιδιώκεται η αναβάθμιση και η βελτίωση των σχέσεων Αστυνομίας και κοινού. Η Αστυνομία προτρέπει και ενθαρρύνει του πολίτες όπως επικοινωνούν μαζί της, αναφέροντας οποιαδήποτε δραστηριότητα που αυτοί κρίνουν ότι είναι ασυνήθιστη ή ύποπτη (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Επιπρόσθετα, προβλέπεται η βελτίωση του επιπέδου και του αισθήματος ασφάλειας κάθε γειτονιάς. Η άνοδος του επιπέδου και του αισθήματος ασφάλειας μπορεί να καταστεί δυνατό, μέσω της προώθησης καλύτερης επικοινωνίας, διαλόγου, διαβούλευσης και παροχής υπηρεσιών αλλά και της ανατροφοδότησης της αστυνομίας προς τις τοπικές κοινωνίες (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Περαιτέρω μέσα από τον θεσμό ευνοείται η καλλιέργεια κλίματος προστασίας και φροντίδας ηλικιωμένων προσώπων καθώς και άλλων ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Θωρακίζοντας τις συγκεκριμένες ομάδες, μειώνονται οι πιθανότητες ώστε να μετατραπούν σε θύματα εγκληματικών ενεργειών. Περαιτέρω άλλος στόχος αποτελεί η αгаστή συνεργασία με διάφορους φορείς ώστε να πληγεί και να περιοριστεί η αποκλίνουσα κοινωνική συμπεριφορά, συμπεριλαμβανομένης και της νεανικής παραβατικότητας (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Καταληκτικά στοχεύετε η ένταξη όλο και περισσότερων νέων μελών στον θεσμό καθώς και η γενικότερη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής σε μια κοινότητα- γειτονιά. Στόχος που μπορεί να καταστεί εφικτός μέσω της ανάπτυξης σχέσεων εμπιστοσύνης αλληλοσεβασμού, κατανόησης και αλληλεγγύης (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

4.3 Παρατηρητής της Πράσινης Γραμμής

Όπως είναι ευδιάκριτο από την ανάλυση του θεσμού ΠτΓ, το πρόγραμμα παρέχει την δυνατότητα αναπροσαρμογής του, στα μέτρα της κάθε κοινωνίας ανάλογα με τις υπάρχουσες ανάγκες και συνθήκες (National Crime Prevention Council, USA, 2017).

Αναντίλεκτα, το κυριότερο πρόβλημα που καλείτε να αντιμετωπίσει η κυπριακή κοινωνία, είναι το εθνικό της πρόβλημα. Από τις τραγικότερες συνέπειες του κυπριακού προβλήματος αποτελεί, η παράνομη κατοχή του βόρειου μέρους του νησιού από τους Τούρκους εισβολείς. Ο διαχωρισμός αυτός, που ξεκίνησε το 1963 με την διχοτόμηση της

Λευκωσίας ολοκληρώθηκε κατά την Τουρκική εισβολή του 1974. Η γραμμή διαχωρισμού της νήσου, φέρει την επωνυμία «Πράσινη Γραμμή» (Τζερμίας, 2000).

Πίνακας 1. Χάρτης της Κύπρου μετά την Τουρκική εισβολή του 1974. Διαχωρίζεται από την «πράσινη γραμμή» (Καζαμίας, 2003· wikimedia.org, 2017).

Ένα από τα πολλά προβλήματα που αναβλύζει η πράσινη γραμμή, είναι η συνεχής και αυξανόμενη εγκληματική δραστηριότητα. Εγκληματικές δραστηριότητες όπως: λαθροθηρία, λαθρεμπόριο, αδικήματα κατά περιουσίας, κ.α., βρίσκονται καθημερινά σε πρώτη διάταξη. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τον υψηλό βαθμό δυσκολίας αστυνόμευσης των εν λόγω περιοχών, ανάγκασε την ΑΚ στην υιοθέτηση του θεσμού ΠτΠΓ (Γραφείο Πρόληψης Εγκλήματος, 2017).

Ποιος όμως ο στόχος του θεσμού; Σύμφωνα με ΓΠΕ Αρχηγείου Αστυνομίας (2015) «Ο θεσμός ΠτΠΓ στοχεύει στην εκπαίδευση προσώπων που διαμένουν ή δραστηριοποιούνται επαγγελματικά κοντά στη γραμμή αντιπαράταξης, στον εντοπισμό διαφόρων παρανομιών και παράνομων εμπορικών συναλλαγών με τα κατεχόμενα και ενημέρωση της Αστυνομίας για λήψη μέτρων».

Ο υπό αναφορά θεσμός, αποτελεί ουσιαστικά προέκταση του θεσμού του ΠτΓ. Χρησιμοποιεί τον ίδιο μηχανισμό λειτουργίας, υιοθετώντας παρόμοια φιλοσοφία. Έτσι η Αστυνομία, σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες που δρουν στην περιοχή, όπως είναι η Εθνική Φρουρά, Δήμοι και κοινότητες (που εφάπτονται ή γειτνιάζουν) και κυρίως οι κάτοικοι και οι πολίτες τους, επιδιώκει όπως ελέγξει τις εν λόγω περιοχές, με σκοπό την παροχή ασφάλειας και περιορισμό της εγκληματικής δράσης. Ο θεσμός αυτός, τέθηκε σε εφαρμογή από τις 21/07/15 και επεκτείνεται (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

4.4 Αξιολόγηση του Θεσμού Παρατηρητής της Γειτονιάς στην Κύπρο, μέσα από Έρευνα της Αστυνομίας Κύπρου

Όπως προαναφέρθηκε, ο θεσμός ΠτΓ εφαρμόζεται στην Κύπρο, τα τελευταία έξι χρόνια. Σε μια προσπάθεια αξιολόγησης του θεσμού, η ΑΚ αποφάσισε όπως προχωρήσει στην εκπόνηση σχετικής έρευνας. Έτσι, δόθηκε εντολή, στην εταιρεία διεξαγωγής ερευνών “CMRC”, όπως προχωρήσει σε μια τέτοια ερευνητική διαδικασία. Η έρευνα, διεξάχθηκε κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο του 2016 διερευνώντας μεταξύ άλλων ζητημάτων και τον θεσμό του ΠτΓ, όπως αυτός εφαρμόζεται στην Κύπρο (Sigmalive, 2017).

Από την έρευνα, αλιεύονται χρήσιμα συμπεράσματα, ως προς την πορεία του θεσμού στην Κύπρο. Συμπεράσματα που, με κατάλληλη επεξεργασία, μπορούν να συμβάλουν καίρια, στην περαιτέρω αναβάθμιση του θεσμού.

Καταρχάς, η γενική άποψη των συμμετεχόντων στην έρευνα όσο αφορά τον θεσμό κρίνεται ικανοποιητική. Άποψη που παρουσιάζεται ισχυρότερη ανάμεσα σε συμμετέχοντες που είναι «Παρατηρητές». Περαιτέρω, βάσει των συμπερασμάτων της έρευνας, ο θεσμός του ΠτΓ θεωρείται ικανός όπως συμβάλει στην πρόληψη διαφόρων μορφών εγκλήματος. Άλλων σε μεγαλύτερο βαθμό και άλλων σε μικρότερο. Σύμφωνα με την έρευνα, ο θεσμός κρίνεται αποτελεσματικότερος για εγκλήματα που στρέφονται κατά περιουσίας όπως αποτελούν οι κλοπές, διαρρήξεις, ληστείες και οι καταστροφές σε περιουσίες (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Άλλο θετικό στοιχείο που ανακύπτει από την έρευνα για τον θεσμό, αποτελεί η αύξηση του αισθήματος ασφάλειας που προκαλεί στις τάξεις του κοινού. Παρουσιάζοντας την έρευνα ο Αρχηγός της ΑΚ Ζαχαρίας Χρυσοστόμου ανέφερε ότι ποσοστό 89% των ερωτηθέντων αισθάνεται σήμερα πάρα πολύ ασφαλές στην περιοχή όπου κατοικεί, αποδίδοντας το γεγονός μεταξύ άλλων παραγόντων και στην συμβολή του προγράμματος. Περαιτέρω όπως προκύπτει, το πρόγραμμα αναβαθμίζει το επίπεδο συνεργασίας ανάμεσα σε Τοπικές Αρχές, Αστυνομία και κοινού (Signalive, 2017).

Αρνητικά στοιχεία ως προς την εφαρμογή του προγράμματος στην Κύπρο, σύμφωνα με την παρούσα χρονικά κατάσταση καταγράφονται ο μικρός αριθμός των παρατηρητών που συμμετέχουν σε αυτό, καθώς και ο μη ικανοποιητικός βαθμός πληροφόρησης ή και εκπαίδευσης που το πρόγραμμα παρέχει. Σύμφωνα με την “CMRC” (2017), «Η πληροφόρηση, η συνεργασία και η οργάνωση - συντονισμός αποτελούν τους τρεις βασικότερους τομείς στους οποίους ο θεσμός του Παρατηρητή στην Κύπρο, χρήζει βελτίωσης». Ακόμη, ο κυριότερος λόγος για τον οποίο, αυτοί που γνωρίζουν το πρόγραμμα, δεν λαμβάνουν μέρος σε αυτό, είναι προς αποφυγή της οποιαδήποτε ταλαιπωρίας, που πιστεύουν ότι θα προκύψει από την συμμετοχή τους (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Καταληκτικά, ο προτιμητέος τρόπος επικοινωνίας για τους «Παρατηρητές» ή για υποψήφιους «Παρατηρητές» αποτελούν τα μηνύματα (SMS) (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

4.5 Επιτυχείς εφαρμογές του θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς στην Κύπρο»

Ως θησαυρό μπορούν να χαρακτηριστούν τα συμπεράσματα επιστημονικών ερευνών που ανακύπτουν. Αναντίρρητα όμως, πιο πολυσήμαντα είναι τα συμπεράσματα, που προκύπτουν μέσα από αυτούσια παραδείγματα εφαρμογής του θεσμού, δείγμα των οποίων θα παραθέσουμε στην συνέχεια.

Ένας από τους 29 Δήμους που εφαρμόζει τον θεσμό ΠτΓ είναι ο Δήμος Αθένου. Ο θεσμός τρέχει στον εν λόγω Δήμο από το Ιούνιο του 2013. Σήμερα σε αυτόν,

συμμετέχουν 932 παρατηρητές σε σύνολο 5023 κατοίκων του Δήμου. Δηλαδή ποσοστό 17.5%, του συνολικού πληθυσμού είναι Παρατηρητές. Ποσοστό ικανοποιητικό για την δημιουργία ενός ιστού προστασίας κατά του εγκλήματος. Περαιτέρω από τον Οκτώβριο του 2015 στον Δήμο Αθηένου εφαρμόζεται και τον θεσμό του ΠτΠΓ. Ο Δήμος Αθηένου, είναι ημικατεχόμενος Δήμος και εφάπτεται της γραμμής αντιπαράταξης (ΓΠΕ, 2017).

Η εφαρμογή του θεσμού στο Δήμο Αθηένου αποφέρει καρπούς, τόσο στην πρόληψη όσο και στην καταστολή του εγκλήματος. Πάμπολλα παραδείγματα θετικής εφαρμογής του θεσμού. Ενδεικτικά παραθέτουμε ορισμένα από αυτά που στηρίζονται στις εμπειρίες του ερευνητή, που είναι Υπεύθυνος του Αστυνομικού σταθμού Αθηένου.

Σε μια τέτοια περίπτωση, τον Νοέμβριο του 2015 σε οικία στην Αθηένου, κατά την ώρα όπου οι ένοικοι της απουσίαζαν, διαπράττεται ημερήσια διάρρηξη και κλοπή. «Παρατηρητής» ενημερώνει την Αστυνομία για ύποπτη δραστηριότητα. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι άγνωστο του πρόσωπο, κινείτε κατά ύποπτο τρόπο προσδίδοντας την περιγραφή του. Επίσης αναφέρει ότι αποχώρησε από την περιοχή με συγκεκριμένο αυτοκίνητο χωρίς όμως να προλάβει να καταγράψει τους αριθμούς εγγραφής. Η Αστυνομία στα πλαίσια διερεύνηση της υπόθεσης ενεργοποιεί τον μηχανισμό ΠτΓ. Αρχικά μέσω μηνύματος SMS, ενημερώνει τους πολίτες ότι έχουν παρατηρηθεί κρούσματα διαρρήξεων στην περιοχή τους, καλώντας τους όπως είναι προσεκτικοί και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα αυτοπροστασίας. Παράλληλα ενημερώνει τους παρατηρητές ότι αναζητείτε ύποπτο πρόσωπο με συγκεκριμένη περιγραφή καθώς και συγκεκριμένο ύποπτο όχημα.

Κατά τις πρωινές ώρες της επόμενης μέρας, άλλος «παρατηρητής της γειτονίας» ενημερώνει την Αστυνομία ότι όχημα που προσομοιάζει με την περιγραφή του αναζητούμενου οχήματος, εντοπίζεται να κινείτε εντός του Δήμου, αναφέροντας τους αριθμούς εγγραφής του. Η Αστυνομία χάριν της πληροφορίας εντοπίζει τόσο το όχημα αλλά και τον οδηγό του, οδηγώντας τους για εξετάσεις στον Αστυνομικό σταθμό. Εκεί, ο ύποπτος αναγνωρίζεται ως το συγκεκριμένο πρόσωπο που διέπραξε την διάρρηξη. Αυτός συλλαμβάνεται, η υπόθεση ολοκληρώνεται και καταλήγει ενώπιον της δικαιοσύνης. Η Αστυνομία μέσω συμπληρωματικού SMS ενημερώνει εκ νέου τους

παρατηρητές για την κατάληξη της υπόθεσης, εκφράζοντας τις θερμές της ευχαριστίες για την συνεργασία τους.

Σε μια άλλη επιτυχή εφαρμογή του θεσμού, κατά τους μήνες Απρίλιο με Μάιο του 2016 εκδηλώθηκαν στην Αθηνών σειρά διαρρήξεων και κλοπών από κατοικίες. Παρατηρητές του Δήμου έλαβαν σχετική ενημέρωση από την Αστυνομία, προτρέποντας τους να είναι σε εγρήγορση. Παράλληλα έγινε σχετική υπενθύμιση όπως αναφέρουν στην Αστυνομία οτιδήποτε κρίνουν, ότι είναι ύποπτο. Στα πλαίσια αυτά «Παρατηρητής», πληροφόρησε την Αστυνομία για ύποπτη δραστηριότητα. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι οδηγός οχήματος, άλλαξε τις πινακίδες εγγραφής του οχήματος του και ακολούθως τις έριξε σε παρακείμενο καλαμιώνα. Προς διερεύνηση της πληροφορίας οι πινακίδες αναζητήθηκαν, εντοπίστηκαν και παραλήφθηκαν για περαιτέρω εξετάσεις. Επιπλέον έγινε σχετική ενημέρωση στους υπόλοιπους παρατηρητές, ότι αναζητείτε συγκεκριμένο ύποπτο όχημα και πρόσωπα με συγκεκριμένη περιγραφή.

Μετά από πάροδο λίγων ημερών άλλος «παρατηρητής» ενημέρωσε την Αστυνομία ότι νεαρή γυναίκα που η περιγραφή προσομοίαζε με την αναζητούμενη, εισήλθε σε αυλή οικίας γείτονα του, που απουσίαζε από το σπίτι. Κατόπιν τούτου, μέλη της Αστυνομίας, τους αναζήτησαν, εντοπίζοντας τόσο τους υπόπτους αλλά και το αναζητούμενο όχημα. Αποτέλεσμα αυτού, να εξιχνιασθούν σοβαρές υποθέσεις διαρρήξεων και κλοπών. Περαιτέρω οι συλλήψεις των νεαρών έγινε η αιτία όπως σπάσει η αλυσίδα για μελλοντικές εγκληματικές ενέργειες των υπόπτων που παρεμπόδιοντος αναζητούνταν για παρόμοια εγκλήματα και σε άλλες περιοχές της Δημοκρατίας.

Η πρόληψη, αποτελεί το δόρυ, Αστυνομίας και κοινωνίας στην μάχη κατά του εγκλήματος. Στην προσπάθεια αυτή, ο θεσμός του παρατηρητή συμβάλλει στα μέγιστα (Siegel, 2010). Για τεκμηρίωση της εν λόγω άποψης, παρατίθενται παραδείγματα που εξελίχθηκαν στους Δήμους Αθηνών και Ιδαλίου, όπου μέσω του μηχανισμού του ΠτΓ έγινε κατορθωτό να αποτραπούν πιθανές εγκληματικές ενέργειες.

Σκιαγραφώντας την πορεία του εγκλήματος, διαπιστώθηκε ότι κατά τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 2016 διαπράχθηκαν σωρεία κλοπών από πρόσωπα από πανηγύρεις σε διάφορα σημεία της Κύπρου. Έτσι, όταν στις 22 Σεπτεμβρίου στην

Αθηνών, προγραμματιζόταν η πανήγυρης του Αγίου Φωκά, η Αστυνομία αλλά και η τοπική κοινωνία, σε μια προσπάθεια αποτροπής παρόμοιων περιστατικών ήρθε σε επικοινωνία με τους «Παρατηρητές της Γειτονιάς». Αρχικά τους ευχήθηκαν όπως απολαύουν το σημαντικό αυτό πολιτιστικό γεγονός αλλά παράλληλα να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ως προς την διαφύλαξη της ατομικής τους περιουσίας. Με την ενέργεια αυτή επιχειρήθηκε όπως οι πολίτες αφυπνιστούν, ώστε να μην μετατραπούν σε θύματα κλοπής. Η ενέργεια αυτή, σε συνδυασμό με άλλες ενέργειες απέφερε καρπούς, με αποτέλεσμα κανένα κρούσμα κλοπής να μην λάβει χώρα.

Σε άλλη περίπτωση, αυτήν την φορά στον Δήμο Ιδαλίου, παρατηρήθηκαν κλοπές από παγκάρια γειτονικών εκκλησιών. Για την κατάσταση, ενημερώθηκαν οι «Παρατηρητές της Γειτονιάς» του Δήμου Ιδαλίου. Η ενημέρωση που έγινε, προκάλεσε την ευαισθητοποίηση τους, με αποτέλεσμα να επισκέπτονται συχνότερα τους ναούς της περιοχής τους, ώστε να αποτρέψουν ένα πιθανό κρούσμα κλοπής. Σαν αποτέλεσμα της δραστηριοποίησής τους, κανένας ναός δεν παραβιάστηκε(Νεοφύτου, 2017).

Σύμφωνα με δημοσίευμα του ΚΥΠΕ ημερομηνίας 5 Μαΐου 2015, που φιλοξενείτε υπό τον τίτλο «θετικά αποτελέσματα από Παρατηρητές της Γειτονιάς στην Γεροσκήπου», αναφέρει «Για ακόμα ένα Πάσχα οι Παρατηρητές της Γειτονιάς σε συνεργασία με τον ΑτΓ κατάφεραν να κρατήσουν ασφαλή την δημαρχούμενη περιοχή της Γεροσκήπου. Κανένα περιστατικό διάρρηξης και κλοπής δεν σημειώθηκε αλλά ούτε και επεισόδια με κροτίδες δεν κατεγράφησαν. Οι διαλέξεις στα σχολεία που πραγματοποιήθηκαν από τον ΑτΓ, οι πεζές περιπολίες από τους παρατηρητές και συντονιστές του θεσμού, η τοποθέτηση ιδιωτικών φυλάκων σε σημαντικά σημεία του Δήμου, η έντονη παρουσία της Αστυνομίας και όλες οι εκστρατείες διαφώτισης που διενεργήθηκαν, ευαισθητοποίησαν το κοινό με αποτέλεσμα να αποδώσουν καρπούς».

Επιτυχίες που αναδύει ο θεσμός είναι πολλές και ποικιλότητες. Σύμφωνα με εμπειρίες του ερευνητή, κατά την καλοκαιρινή περίοδο του 2014 στην περιοχή του Δήμου Αραδίππου σημειώνονταν σειρά από κλοπές σε αλουμιένιες πόρτες σκουβαλαποθήκων. Συνολικά σημειώθηκαν 40 τέτοια κρούσματα. Οι κλοπές διάρκεσαν για περίπου ένα μήνα με την Αστυνομία να καταβάλλει έντονες προσπάθειες εξιχνίασης των υποθέσεων. Τελικά τον γρίφο, αποκωδικοποίησε ο θεσμός του ΠτΓ. Πληροφορία «παρατηρητή»

αποτέλεσε την αιτία, η Αστυνομία να οδηγηθεί στους δράστες και στην κατάσχεση της κλοπιμαίας περιουσίας.

4.6 Συμμετοχή των νέων στον Θεσμό «Παρατηρητή της Γειτονιάς»

Οι νέοι, αποτελούν την κορυφαία ελπίδα κάθε τόπου για την δημιουργία ενός λαμπρότερου αύριου. Ταυτόχρονα κατατάσσονται ως μια από τις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, ως προς την πιθανότητα εκδήλωσης αποκλίνουσας συμπεριφοράς (Giddens, 2002).

Η ομαλή ενσωμάτωση των νέων στο κοινωνικό σύνολο και η αποτροπή τους, από το να εκδηλώσουν παραβατική ή αντικοινωνική συμπεριφορά αποτελεί στοίχημα κάθε κοινωνίας. Μια στρατηγική που συμβάλλει στην κατάκτηση του πιο πάνω στόχου, αποτελεί ο θεσμός ΠτΓ. Μέσω του θεσμού, η ΑΚ φιλοδοξεί όπως οι νέοι αισθανθούν σημαντικοί για την διατήρηση της δημόσιας γαλήνης και ασφάλειας. Περαιτέρω, καλλιεργείται προς αυτούς νοοτροπία, όπου εντάσσει τους νέους στο πλευρό της Αστυνομίας ως σύμμαχους της και όχι ως αντίπαλους της. Η συμμετοχή των νέων στον θεσμό προκαλεί την ενεργοποίηση και την ευαισθητοποίηση της νεολαίας προς τα κοινά με απώτερο σκοπό την διαφύλαξη της γειτονιάς και της ευρύτερης κοινωνίας. Αποτεινόμενη η Αστυνομία προς την νεολαία, και μεταβιβάζοντας σε αυτούς ευθύνες, αμέσως τους μετατρέπει σε υπεύθυνα πρόσωπα (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, ο θεσμός του ΠτΓ κρίνεται σημαντικός για τον νεαρόκοσμο. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται όπως στοχευμένα και με την αगाστή συνεργασία άλλων παρεμφερών φορέων όπως είναι το Υπουργείου Παιδείας & Πολιτισμού, Υπουργείο Άμυνας, και Οργανισμού Νεολαίας, ο θεσμός να προωθηθεί περαιτέρω. Επίσης κρίνεται σκόπιμο όπως, ο θεσμός προωθηθεί σε σχολεία, αθλητικούς συλλόγους, κέντρα νεότητας, στρατόπεδα καθώς και σε άλλους χώρους όπου συχνάζουν, νέοι άνθρωποι. Μέσω του κοινού αγώνα για καταπολέμηση του εγκλήματος, οικοδομείται κλίμα εμπιστοσύνης και κατανόησης ανάμεσα σε άτομα διαφόρων ηλικιών, επιτυγχάνοντας αναβάθμιση της ποιότητας ζωής (Αστυνομία Κύπρου, 2017).

4.7 Κοινωνική συμβολή του Θεσμού «Παρατηρητής της Γειτονιάς» στην Κύπρο

Ο θεσμός, ΠτΓ, στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στον εθελοντισμό. Πρόκειται για μια συνεργασία πολίτη με Αστυνομία, που συμβάλλει σημαντικά στην στήριξη των κρατικών υπηρεσιών (Γιαννάκης, 2014). Από την εφαρμογή του θεσμού στην Κυπριακή επικράτεια αναδεικνύεται μεταξύ άλλων και το κοινωνικό προφίλ του θεσμού.

Σύμφωνα με ομιλία του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας τάξεως Ιωνά Νικολάου σε συνέδριο της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου (2015) ανέφερε μεταξύ άλλων «συχνά τα άτομα τρίτης ηλικίας δεν τυγχάνουν του απαιτούμενου σεβασμού για την προσφορά τους στην κοινωνία. Ακόμη χειρότερα σε κάποιες περιπτώσεις δεν τυγχάνουν σεβασμού ακόμη και από το ίδιο τους το οικογενειακό περιβάλλον. Ως αποτέλεσμα, γίνονται θύματα οικονομικής εκμετάλλευσης, αλλά και κακοποίησης». Μπροστά σε αυτήν την κατάσταση το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η ΑΚ, προχωρούν στην υιοθέτηση σειράς από μέτρα. Μεταξύ άλλων, επιστρατεύεται ο θεσμός του ΠτΓ. Μέσω του θεσμού ενισχύονται τα μέτρα ασφάλειας στις γειτονίες, βελτιώνοντας σημαντικά την ασφαλή διακίνηση των ηλικιωμένων, αποτρέποντας περιστατικά εκμετάλλευσης και κακοποίησης τους (Νικολάου, 2015).

Περαιτέρω μέσα από τις δομές του θεσμού, (που προϋποθέτουν στενότερη επαφή ανάμεσα στα μέλη των τοπικών κοινωνιών), εντοπίζονται ευκολότερα ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού (πχ. διανοητικά ασθενείς άτομα, άνεργοι, παραμελημένοι ηλικιωμένοι). Οι ομάδες αυτές, ελέω των ιδιαιτεροτήτων τους διατρέχουν περισσότερες πιθανότητες θυματοποίησης από εγκληματικές ενέργειες. Μέσω του θεσμού, οι ομάδες αυτές στηρίζονται ενώ παράλληλα βοηθιούνται και σε άλλους τομείς πέραν της ασφάλειας. Για παράδειγμα άνεργα πρόσωπα μπορούν να βρουν μέσα από τον θεσμό, εργασία.

Η κοινωνική διάσταση του θεσμού εντοπίζεται και σε άλλους τομείς. Μέσω του θεσμού υπάρχει γενικότερη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής μιας τοπικής κοινωνίας. Μέσω των διαφόρων δράσεων του, εντοπίζονται διάφορα μικροπροβλήματα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Προβλήματα όπως, κακός οδικός φωτισμός, δρόμοι με λακκούβες, δρόμοι που χρίζουν περαιτέρω σηματοδότηση ή κυρτώματα, αδέσποτοί σκύλοι. Όλα

αυτά μπορούν να επιλυθούν τάχιστα αποφεύγοντας μακροσκελείς γραφειοκρατικές διαδικασίες. Στα πλαίσια αυτά, στις 11 Μαρτίου 2017, «Παρατηρητές της Γειτονιάς» του Δήμου Καϊμακλίου με σύνθημα «βελτιώνουμε την κοινωνία αλλά και το περιβάλλον» διοργάνωσαν εκδήλωση δένδροφυτεύσεις στο Γραμμικό Πάρκο Καϊμακλίου (Δένδροφύτευση Παρατηρητών της Γειτονιάς στο Καϊμακλή, 2017).

Αξιοπρόσεκτο παράδειγμα ως προς τα πιο πάνω, αποτέλεσε πρωτοβουλία του Δήμου Στροβόλου. Στα πλαίσια εφαρμογής του θεσμού ΠτΓ, ο Δήμος Στροβόλου μέσω του ιδρύματος «Πολυδύναμο Δημοτικό Κέντρο Στροβόλου» και του ΑτΓ αποφάσισαν τη σύσταση και λειτουργία «Δημοτικών Ομάδων Πρόληψης και Κοινωνικής Στήριξης».

Η φιλοσοφία της προσπάθειας αυτής είναι απόλυτα συνυφασμένη με αυτή του θεσμού ΠτΓ. Στόχος δεν είναι οι εθελοντές να πάρουν το νόμο αλλά και ευθύνες που δεν τους αναλογούν στα χέρια τους. Σύμφωνα με τον Δήμο Στροβόλου (2017) ζητούμενο αποτελεί: α) Αναφορά παρατηρήσεων φυσικών καταστροφών όπου χρήζουν άμεσης δράσης από τους αρμόδιους φορείς, β) Εντοπισμό και παρατήρηση οποιωνδήποτε αντικοινωνικών, παραβατικών και εγκληματικών συμπεριφορών που παρατηρούνται, καθώς και κοινωνικών ή άλλων συναφών προβλημάτων και γ) Υποβολή εισηγήσεων και απόψεων προς τους συνεργαζόμενους φορείς σε σχέση με παρατηρήσεις που θα εντοπίζονται.

Μέσω της εφαρμογής του θεσμού ΠτΓ αλλά και άλλων παρεμφερών δράσεων τόσο ο Δήμος αλλά και η ευρύτερη πολιτεία, φιλοδοξεί όπως αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής στις γειτονιές, να ενδυναμώσει τις σχέσεις των ατόμων κάθε γειτονιάς, την ανάπτυξη αισθήματος ασφάλειας και υπευθυνότητας, την μείωση του εγκλήματος, την μείωση κοινωνικών προβλημάτων, την ενδυνάμωση σχέσεων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αστυνομίας και Δημοτών (Δήμος Στροβόλου, 2017).

Το ανθρωπιστικό πρόσωπο του προγράμματος επιβεβαιώνει και ο αρχισυντονιστής του Δήμου Ιδαλίου Σταύρος Νεοφύτου (2017) ο οποίος χαρακτηριστικά αναφέρει «Παρατηρούμε επίσης οτιδήποτε έχει σχέση με ανθρωπιστικά θέματα και ειδικότερα με προβλήματα που αντιμετωπίζουν συνάνθρωποι μας». Τοποθέτηση που αποδεικνύει τον ανθρωποκεντρικό προσανατολισμό του προγράμματος και τον υπέρτατό στόχο του,

που δεν είναι άλλος από την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων (Νεοφύτου, 2017).

Κεφάλαιο 5

Επίλογος

Η παρούσα πτυχιακή διατριβή, μελετά τον θεσμό του ΠτΓ ως μέθοδο, πρόληψης και καταστολής του εγκλήματος. Αποτελεί βασικό πυλώνα λειτουργίας της ΚΑ, συνυπάρχοντας σε μεγάλο βαθμό, με τον θεσμό του ΑτΓ (Μαυρής, 2017).

Έλαβε χώρα μέσα από την υπάρχουσα βιβλιογραφία, από σχετικές έρευνες που έγιναν τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Κύπρο, καθώς και από τις εμπειρίες και τα βιώματα του ερευνητή. Τα ερωτήματα που τέθηκαν εξ αρχής ήταν κατά πόσο ο θεσμός κρίνεται αποτελεσματικός ως προς την μείωση του εγκλήματος και κατά πόσο συμβάλλει στην αύξηση τόσο του επιπέδου αλλά και του αισθήματος ασφάλειας.

Εν αντιθέτως με την Κύπρο, που ο θεσμός μετρά μόλις έξι χρόνια παρουσίας, στο εξωτερικό διαθέτει μακροχρόνιο βίο. Στηρίζει την επιτυχία του ουσιαστικά σε τρεις βασικούς άξονες: στην ευαισθητοποίηση των πολιτών και στην δέσμευση τους για ενεργή συμμετοχή στο πρόγραμμα, στην έμπρακτη στήριξη της Τοπική Αυτοδιοίκησης και στη συνεργασία με την Αστυνομία.

Από το σύνολο της παρούσας ερευνητικής διαδικασίας, προκύπτει το συμπέρασμα ότι ο θεσμός συμβάλλει καθοριστικά στην μείωση της εγκληματικής δράσης, ιδιαίτερα αυτής που στρέφεται κατά περιουσίας. Περαιτέρω λειτουργεί εποικοδομητικά στην βελτίωση των σχέσεων του κοινού και στην αύξηση του αισθήματος ασφάλειας. Ακόμη, κρίνεται βοηθητικό στην αναβάθμιση του αισθήματος εμπιστοσύνης στις σχέσεις μεταξύ κοινού και Αστυνομίας. Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει από την έρευνα, ο θεσμός διαθέτει μεγάλη απήχηση στο κοινό, ενώ χαρακτηρίζεται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα.

Στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής διατριβής, παρουσιάστηκε η ιστορική εξέλιξη του θεσμού του ΠτΓ, δηλαδή από την στιγμή που πρωτοεμφανίστηκε στις ΗΠΑ μέχρι και τις

μέρες μας. Μέσα από την πορεία του, αναδύθηκαν παράγοντες και αίτιες που ανάγκασαν τα κράτη να υιοθετήσουν τον θεσμό. Παράλληλα, αποκρυσταλλώθηκε η αποδεκτικότητα που τυγχάνει ανάμεσα στις φαρδιές μάζες των πολιτών, γεγονός που επιφέρει την συνεχή επέκταση και αναβάθμιση του. Πέραν αυτών, παρατέθηκε ο ορισμός του θεσμού, καθώς και οι στοχεύσεις του. Όπως προαναφέρθηκε ύψιστος στόχος του θεσμού, αποτελεί η αύξηση του επιπέδου και του αισθήματος ασφάλειας στην γειτονία. Στόχος που μπορεί να καταστεί εφικτός μέσω μιας συλλογικής προσπάθειας πρόληψης του εγκλήματος από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Επιπρόσθετα, ο θεσμός ανασκοπήθηκε ως προέκταση της ΚΑ, παραθέτοντας σειρά από επιτυχείς δραστηριότητες του. Τέλος στο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης παρουσιάστηκαν πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα, όπως αυτά προκύπτουν από την ανάλυση και την μελέτη της υπάρχουσας βιβλιογραφίας.

Ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση του θεσμού δόθηκε στο διεθνές στερέωμα. Οι χώρες του εξωτερικού μας παρέχουν ασφαλέστερο δείγμα αξιολόγησης του θεσμού σε σχέση με την Κύπρο, αφού σε αυτές ο θεσμός καταγράφει πορεία δεκαετιών. Από την ανάλυση του, στις χώρες του εξωτερικού αναδύεται το συμπέρασμα ότι ο θεσμός κρίνεται ιδιαίτερα αποδοτικός. Συνεισφέρει σημαντικά στην εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας αλλά και στην προσπάθεια αναχαίτισης της εγκληματικής δράσης. Επιπρόσθετα μέσα από τις δομές του, συμβάλλει στην εμπέδωση κλίματος συνεργασίας ανάμεσα στο κοινό, έχοντας σημαντική συμβολή στα κοινωνικά δρώμενα της κοινωνίας. Έτσι συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Ταυτόχρονα όμως δεν αποτελεί πανάκεια για την μείωση του συνόλου της εγκληματικότητας.

Φιλοδοξία της παρούσας πτυχιακής διατριβή, είναι να προσθέσει το δικό της λιθαράκι στην προσπάθεια που καταβάλλεται για επέκταση και αναβάθμιση του θεσμού στην Κύπρο.

Το σύντομο παρελθόν του θεσμού στην Κύπρο, περιορίζει αισθητά την διαθέσιμη βιβλιογραφία που αναφέρεται στην πορεία του, στα Κυπριακά δρώμενα. Κατά τον τρόπο αυτό, αναδύεται ένα βιβλιογραφικό κενό. Κενό που επιχειρεί να συρρικνώσει η παρούσα διατριβή. Προς επίτευξη του πιο πάνω στόχου, σκόπιμο κρίθηκε όπως ο θεσμός μελετηθεί μέσα από την σύντομη πορεία του στην ΚΔ. Έτσι, παρατέθηκε

σύντομη ιστορική αναδρομή του θεσμού στην Κύπρο. Ακολούθως, παρουσιάστηκαν οι στοχεύσεις της ΚΑ που απορρέουν μέσα από την εφαρμογή του. Ακολούθως παρατέθηκε ένα παρεμφερές προς τον θεσμό του ΠτΓ πρόγραμμα, αυτό του ΠτΠΓ. Ένα πρόγραμμα πλήρως εναρμονισμένο στις υπάρχουσες ιδιαιτερότητες της Κυπριακής πολιτείας. Η Πράσινη Γραμμή, τραγικό συνεπακόλουθο του πολέμου του 1974 αναγάγετε σε πηγή σοβαρών προβλημάτων ανάμεσα στα οποία και το έγκλημα. Η προσαρμοστικότητα του θεσμού στην αντιμετώπιση της ιδιαιτερότητας αυτής, αποδεικνύει την σημαντικότητα αλλά και την ευελιξία που το χαρακτηρίζει.

Την πασιφανή αδυναμία που παρατηρείται ως προς την αξιολόγηση του θεσμού σε σχέση με την αποδοτικότητα του στην Κύπρο αναγνώρισε μεταξύ άλλων και η ΑΚ. Έτσι κατά του μήνες Οκτώβριο με Νοέμβριο του 2016 προέβη σε σχετική επί του θέματος έρευνα. Τα ευρήματα της έρευνας, αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης της παρούσας διατριβής και παρουσιάζονται σε ξεχωριστό υποκεφάλαιο υπό την δική μας κριτική σκοπιά.

Περαιτέρω για να εξεταστεί ο απόηχος και η χρησιμότητα του θεσμού, μελετήθηκε η λειτουργία του θεσμού σε διάφορους Δήμους και Κοινότητες της Κύπρου. Από την μελέτη αυτή αναδύονται σημαντικότερες επιτυχίες που πιστώνονται στον θεσμό. Επιτυχίες που αναδεικνύουν την αποτελεσματικότητα αλλά και την ευρύτερη χρησιμότητα του θεσμού στην κοινωνία. Επιπλέον μέσα από την ανάλυση του θεσμού, προβλήθηκε η θετική συμβολή που έχει σε ένα σημαντικό γρανάζι της κοινωνίας, αυτού της νεολαίας, ενώ καταλήγει παρουσιάζοντας την κοινωνική του διάσταση.

5.1 Εισηγήσεις

Η σημερινή πραγματικότητα που αφορά την λειτουργία του θεσμού στην Κύπρο, αναλύθηκε στο 4^ο κεφάλαιο. Από την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι ο θεσμός του ΠτΓ αποτελεί πολύτιμο εργαλείο στα χέρια της Αστυνομίας, στην προσπάθεια που καταβάλλει για πρόληψη και εξιχνίαση του εγκλήματος. Ταυτόχρονα επιδίωξη της ΑΚ, αποτελεί η περαιτέρω προώθηση και αναβάθμιση του (Νικολάου, 2015).

Παρά την ευαρέσκεια που εκφράζεται τόσο από τον Αρχηγό της ΑΚ Ζαχαρία Χρυσοστόμου όσο και από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως Ιωνά Νικολάου για την μέχρι τώρα παρουσία του θεσμού στα Κυπριακά δρώμενα (ΚΥΠΕ, 2017) κρίνεται επιβεβλημένο εκ μέρους μας η παράθεση συγκεκριμένων εισηγήσεων για την πάρα πέρα αναβάθμιση του.

Για να γίνει αποτελεσματικότερος ο θεσμός του ΠτΓ στην Κύπρο, σκόπιμη κρίνεται η δημιουργία ξεχωριστού γραφείου εποπτείας και ελέγχου του θεσμού σε κάθε Αστυνομική Διεύθυνση. Όπως προαναφέρθηκε ο θεσμός συνεχώς επεκτείνεται και αναβαθμίζεται. Ως εκ τούτου, σήμερα εφαρμόζεται σε πέραν των 166 Δήμων και Κοινοτήτων στην ελεύθερη Κύπρο με καταγεγραμμένους πέραν των 78000 Παρατηρητών της Γειτονιάς.

Την μέχρι σήμερα ευθύνη για επέκταση, αναβάθμιση και συντονισμό του θεσμού επωμιζόταν το ΓΠΕ Αρχηγείου Αστυνομίας. Λόγω όμως του τεράστιου όγκου εργασίας που συσσωρεύεται από την λειτουργία του θεσμού και συνυπολογίζοντας τις υπόλοιπες ευθύνες που επιφορτίζεται, προκύπτει η ανάγκη δημιουργίας ξεχωριστού γραφείου σε κάθε επαρχία. Το Γραφείο πρέπει να επανδρώνεται από καταρτισμένο βαθμοφόρο μέλος της Αστυνομίας. Καθήκον του, η επίβλεψη, ο συντονισμός και η συνεχής αξιολόγηση του θεσμού. Ταυτόχρονα οι εργασίες του, πρέπει να διέπονται από στενή συνεργασία με το ΓΠΕ του Αρχηγείου Αστυνομίας, με τον Αστυνομικό Διευθυντή της επαρχίας, με τους Υπεύθυνους Αστυνομικών Σταθμών και Τμημάτων καθώς και με τα μέλη της ΚΑ. Παράλληλα τα εν λόγω γραφεία πρέπει να συμμετάσχουν σε αναμεταξύ τους συσκέψεις κατά τακτά χρονικά διαστήματα. Αντικείμενο των συσκέψεων, πρέπει να αποτελεί η συνεχής αξιολόγηση του θεσμού, η επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν καθώς και η συζήτηση μέτρων που μπορούν να αναβαθμίσουν τον θεσμό περαιτέρω.

Άλλη εισήγηση προς την ηγεσία της ΑΚ, είναι όπως ο θεσμός ΠτΓ ενσωματωθεί στην εκπαίδευση που παρέχεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου. Η εκπαίδευση αυτή, θα ήταν χρήσιμη τόσο σε δόκιμους Αστυφύλακες αλλά και σε Λοχίες, Υπαστυνόμους και Ανώτερους Αξιωματικούς. Εάν δεν είναι εφικτό να ενταχθεί στην βασική εκπαίδευση των δοκίμων Αστυφυλάκων, επιβάλλεται να ενταχθεί στους υπόλοιπους

προαναφερθέντες. Κάποιοι από αυτούς είναι επικεφαλής τμημάτων, στα οποία λειτουργεί ο θεσμός ή έχουν άμεση επαφή μαζί του. Η κατάλληλη εκπαίδευση θα βοηθήσει στην εύρυθμή λειτουργία του θεσμού, στην καλύτερη αξιοποίηση του καθώς και στην μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων του.

Η επιστημονική έρευνα, αναγάγετε από τα σπουδαιότερα εργαλεία για αξιολόγηση οποιουδήποτε προγράμματος. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται όπως αυτή είναι συγκεκριμένη, συστηματική και ολοκληρωμένη. Ωφέλιμο για την μετέπειτα πορεία του θεσμού είναι η διενέργεια στο μέλλον μιας τέτοιας ερευνητικής διαδικασίας όπου να εισακούονται πέραν των απόψεων του κοινού και οι απόψεις των μελών της Αστυνομίας. Ιδιαίτερα μέλη της Αστυνομίας που κατέχουν θέσεις κλειδιά όσον αφορά την λειτουργία του θεσμού, μπορούν να παράσχουν θησαυρό πληροφοριών και εισηγήσεων, που με την κατάλληλη επεξεργασία μπορούν να απογειώσουν τον θεσμό.

Καταληκτικά, ο θεσμός του ΠτΓ στην Κύπρο έχει πετύχει μέχρι στιγμής πολλά. Άλλωστε αυτό το καταμαρτυρούν οι πέραν των 78.000 χιλιάδων «Παρατηρητών». Διαθέτει όμως την προοπτική να πετύχει ακόμα περισσότερα, ιδιαίτερα αν επεκταθεί ακόμη περισσότερο, σκεπάζοντας ολόκληρη την Κύπρο. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η εμπλοκή μεγαλύτερου αριθμού παρατηρητών. Η αύξηση όμως των Παρατηρητών, πρέπει να γίνεται συντονισμένα, μεθοδευμένα και στοχευμένα ώστε να αντλούνται τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Επιπλέον, πρέπει να καταβληθεί περισσότερη προσπάθεια ο θεσμός να εμπεδωθεί πρώτα στις τάξεις των μελών της Αστυνομίας (η εισήγηση για εκπαίδευση είναι υποβοηθητική) και ακολούθως η προσπάθεια αυτή να περάσει στο κοινό.

Ο θεσμός μπορεί να καταστεί πολύ χρήσιμος και ωφέλιμος για κάθε κοινωνία. Επιβάλλεται όμως όπως αυτός λειτουργεί σωστά, εξετάζοντας ξεχωριστά για κάθε περίπτωση τις ιδιαιτερότητες καθώς και τα προτερήματα κάθε τοπικής κοινωνίας, Κατά τον τρόπο αυτό, το πρόγραμμα μπορεί να καταστεί αποδοτικότερο συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του κοινού.

Καταληκτικά, η συμβολή του θεσμού στην κοινωνία παίρνει θετικό πρόσημο. Αυτό όμως δεν πρέπει να λειτουργεί αποτρεπτικά στην προσπάθεια που καταβάλλεται για συνεχή επαναξιολόγηση και βελτίωση του. Άλλωστε σύμφωνα και με τον Ουϊνστον Τσορτσίλ (1951) «Το να βελτιώνεσαι σημαίνει να αλλάζεις. Το να είσαι τέλειος, σημαίνει ότι αλλάζεις συχνά».

Βιβλιογραφία

Αστυνομία Κύπρου (2015). «Επιτυχής η εφαρμογή του Προγράμματος Παρατηρητής της Γειτονιάς. Η Κύπρος καταλαμβάνει την 2^η θέση μετά από ερωτηματολόγιο που υποβλήθηκε σε Κράτη - Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Γραφείο Τύπου Αστυνομίας Κύπρου.

Αστυνομία Κύπρου (2017). «Ανάπτυξη και Αναβάθμιση του Θεσμού του Παρατηρητή της Γειτονιάς». Γραφείο Πρόληψης Εγκλήματος Τμήμα Καταπολέμησης Εγκλήματος, Αρ. Φακ.12.20.002.007.

Αστυνομία Κύπρου (2017). «Έρευνα Cypronetwork για την Αξιολόγηση του Προγράμματος του Παρατηρητή της Γειτονιάς». Γραφείο Πρόληψης Εγκλήματος Τμήμα Καταπολέμησης Εγκλήματος.

Βιδάλη, Σ. (2012). *Αστυνομία, Έλεγχος του Εγκλήματος και Ανθρώπινα Δικαιώματα*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ.

Γιαννάκης Γ. (2017). «Γραφείο επίτροπου εθελοντισμού και μη κυβερνητικών οργανώσεων». Διαθέσιμο στο: http://www.volunteercommissioner.gov.cy/volunteer/volunteer.nsf/voco01_gr/voco01_gr?OpenDocument. Ανακτήθηκε Μάρτιου 2017.

Δήμος Στροβόλου (2017). «Παρατηρητής της Γειτονιάς» Δημοτικές Ομάδες Πρόληψης & Κοινωνικής Στήριξης. Διαθέσιμο στο: <http://www.strovolos.org.cy/archiki-selida/paratiritis-tis-gitonias-dimotikes-omades-prolipsis-kinonikis-stirixis/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Ζαραφωνίτου, Χ. (2011). «*Κοινωνία, Έγκλημα, Εθελοντισμός*». Επιμέλεια Φασούλα, Ε. Και Μηλιώνη, Φ. Αθήνα: Εκδόσεις Σακκουλα.

Ιορδάνους, Μ. (2006). *Κυπριακή Αστυνομία: Από τα κλασικά χρόνια ως τον 21^{ον} αιώνα*. Λευκωσία: Εκδόσεις Μ.Α.Μ.

Καζαμιάς, Γ. (2002). *Κυπριακή Δημοκρατία 1960-1974. Από την «ανεπιθύμητη ανεξαρτησία» στην τουρκική εισβολή*. Λευκωσία.

Κουλούρης, Ν. (2008). Όνειρα και εφιάλτες στις κοινωνίες της διακινδύνευσης. Στο περιοδικό *Intellectum*, τεύχος 5/ Δεκέμβριος 200, επιμέλεια Ρούσσου, Δ.

Νικολάου, Ι. (2015). «Ηλικιωμένοι πέφτουν θύματα οικονομικής εκμετάλλευσης». Διαθέσιμο στο: <http://www.sigmalive.com/news/politics/276462/ionas-ilikiomenoi-peftoun-thymata-oikonomikis-ekmetallefsis>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Νικολάου, Ι. (2015). «Προσλήψεις και ενοποιήσεις στην Πυροσβεστική Υπηρεσία». Διαθέσιμο στο: <http://www.sigmalive.com/news/local/225266/proslipseis-kai-enopoiiseis-stin-pyrosvestiki-ypiresia>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Παπαναστασίου, Κ. και Παπαναστασίου, Ε. (2005). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Λευκωσία: Έκδοση συγγραφέων.

Παπαχαράλαμπος, Χ. (2013). «Κοινωνική Αστυνόμευση: Σύγχρονες Τάσεις». *Εισήγηση στην ημερίδα για τα δέκα χρόνια της Κοινοτικής Αστυνόμευσης στην Κύπρο*. Πανεπιστημιούπολη: 20/11/2013.

Πατούρας, Π. (2017). «Αποδίδει καρπούς ο Παρατηρητής της Γειτονιάς». Διαθέσιμο στο: <http://www.sigmalive.com/news/local/410919/apodidei-karpous-o-paratiritis-tis-geitonias>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Στεργιούλης, Ε. (2008). *Κοινωνιολογία της Αστυνομίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.

Συλλούρης, Γ. (1996). *Αρχές κοινωνιολογίας εγκληματολογίας και η σύγχρονη αστυνόμευση*. Λευκωσία: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας Λευκωσία.

Τζερμιάς, Π.(2000). «Από τις συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου ως και την τουρκική εισβολή (1959-1974)», στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμος ΙΣΤ΄, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Χατζηδημητρίου Μ. (2016). *Εγκληματολογία: Η κοινοτική Αστυνόμευση στην Κύπρο*. Λευκωσία, Εκδόσεις: Εν Τύποις.

Χρυσοστόμου, Ζ. (2017). «Αποδίδει καρπούς ο Παρατηρητής της Γειτονιάς». Διαθέσιμο στο: <http://www.sigmalive.com/news/local/410919/apodidei-karpous-o-paratiritis-tis-geitonias>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Χρυσοστόμου, Χ. (2014). «Αστυνομικά Χρονικά». Αύγουστος – τεύχος 1/2014. Λευκωσία: Κυβερνητικό Τυπογραφείο - Γραφείο Τύπου Αστυνομίας Κύπρου.

Anderton, K.J. (1985). «*The Effectiveness of Home Watch Schemes in Cheshire*». Chester: Cheshire Constabulary.

Avon and Somerset Constabulary.

Bennett, T., Holloway, K. & Farrington, D. (2008). «*The Effectiveness of Neighborhood Watch*». The Campbell Collaboration.

Boise Neighborhood Watch. (2017). «*Neighborhood Watch Program*». Διαθέσιμο στο:

https://police.cityofboise.org/media/2224/60610_NeighborhoodWatchBrochure.PDF. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Cirel, P., Evans, P., McGillis, D. and Whitcomb, D. (1977). «*Community Crime Prevention Program*». Seattle: An Exemplary Project. Washington D.C.: Government Printing Office.

City of West Hollywood. (2017). *Neighborhood Watch*. Διαθέσιμο στο: <http://www.weho.org/services/public-safety/neighborhood-watch>. Ανακτήθηκε Μάρτιο 2017.

Cornish, D. B., & Clarke, R.V. (1987). *Understanding crime displacement: an application of rational choice theory*. Στο D. B. Cornish, & R.V. Clarke.

Davis, K. (2012). «*Moss Point police, Neighborhood Watch break up teen burglary ring*». Διαθέσιμο στο: http://blog.gulflive.com/mississippi-press/news/2012/08/moss_point_police_neighborhood.html . Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Demarco, J. (2017). «*Neighbourhood watch: Reducing fear of crime in addition to fighting it*». Διαθέσιμο στο: <http://www.independent.com.mt/articles/2017-03-16/local-news/Neighbourhood-watch-Reducing-fear-of-crime-in-addition-to-fighting-it-6736171669>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Dieter, Dolling& Feltes, Thomas. (1993). *Community Policing-Comparative Aspects of Community Oriented Police Work, (Felix)*.

EUNWA (2017). *Best Practices- Strengthening Communities Bulting Trust*. Διαθέσιμο στο: <http://eunwa.org>. Ανακτήθηκε Φεβρουάριο, 2017.

Fairfax County Police Department (2017). «*An Introduction to Neighborhood Watch*». Διαθέσιμο στο: <http://www.fairfaxcounty.gov/police/stations/franconia/img/20120301introtonw.pdf>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Forrester, D., Frenz, S., O'Connell, M., et al. (1990). «*The Kirkholt Burglary Prevention Project*». Phase II. Crime Prevention Unit: Paper 23. London: Home Office.

Fort Myers Police Department USA (2017). «*Neighbourhood Watch*» Διαθέσιμο στο: <http://www.cityftmyers.com/469/Neighborhood-Watch>. Ανακτήθηκε Φεβρουάριο, 2017).

Francis, C. (2009). «*Reinforcements required by Neighborhood Watch*». Διαθέσιμο στο: <http://www.devonlive.com/reinforcements-required-neighbourhood-watch/story-11811574-detail/story.html>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Giddens, A. (2002). *Κοινωνιολογία*, Μετφρ. Δ. Τσαούσης, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg. Maguire, M., Morgan, R., & Reiner, R. (2002). *The Oxford Handbook of Criminology*. Oxford: Oxford University Press.

Handley, L. (2015). «*Numbers prove neighborhood crime watch successful*». Διαθέσιμο στο: <http://www.wearecentralpa.com/news/local-news/number-prove-neighborhood-crime-watch-successful>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Hasselbach, C. (2016). *Civilian defense groups on the rise in Germany*. Διαθέσιμο στο: <http://www.dw.com/en/civilian-defense-groups-on-the-rise-in-germany/a-18980998>. Ανακτήθηκε Φεβρουάριο 2017.

Hird, A. (2013). *French take to Neighbourhood Watch schemes amid rise in burglaries*. Διαθέσιμο στο: <http://en.rfi.fr/france/20131105-French-take-to-neighbourhood-watch-schemes-amid-rise-burglaries>. Ανακτήθηκε Μάρτιο 2017.

Hulin, J.O. (1979). «*Community based crime prevention project*». Crime Prevention Review, California State Department of Justice.

Husain, S. (1990). «*Neighborhood Watch and Crime*». An Assessment of Impact. London: Police Foundation.

Jenkins, A.D. and Latimer, I. (1986). «*Evaluation of Merseyside Homewatch Scheme*». Management Development and Force Planning Unit: Merseyside Police.

Knowles, L., Lesser, C. and McKewen, F. (1983). «*Burglary prevention: a citizen initiated and operated neighborhood watch program*». Police Chief.

Koaa.news (2015). «*Pueblo police arrest three men after neighborhood watch alert*». Διαθέσιμο στο: <http://www.koaa.com/story/27750593/pueblo-police-arrest-three-men-after-neighborhood-watch-alert>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Las Vegas Sun (2012). «*Neighborhood Watch programs cutting crime in northwest valley, police say*». Διαθέσιμο στο: <https://lasvegassun.com/news/2012/mar/22/neighborhood-watch-programs-cutting-crime-northwes/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Latessa, E.J. and Travis, L.F. (1986). «*Evaluation of the College Hill Crime Prevention Program*». United States: University of Cincinnati.

Los Angeles Police Department (2017). «*Neighborhood Watch Program*» Διαθέσιμο στο: http://www.lapdonline.org/crime_prevention_tips/content_basic_view/23477. Ανακτήθηκε Ιανουάριο, 2017.

Lowman, J. (1983). «*Target hardening burglary prevention and the problem of displacement phenomena*». In T. Fleming (ed.) *Deviant Designations: Crime, Law and Deviance in Canada*. Toronto: Butterworths.

Manning, K.P. , Elmer, V.H. , and Brooks E.M. (2014). *Democratic Policing*. At Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice, edited by Bruisma G. and Weisburd D.: Springer edition USA.

Matthews, R. and Trickey, J. (1994). «*Eyres Monsell Crime Reduction Project*». Leicester: University of Leicester, Centre for the Study of Public Order.

Matthnews, M. (2015). «Πρόγραμμα Παρατηρητής της Γειτονιάς». Διαθέσιμο στο: <http://www.elemesos.com/index.php/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Maximino, M. (2015). *Community-oriented policing strategies: Meta-analysis of law enforcement practices*. Διαθέσιμο στο: <https://journalistsresource.org/studies/government/criminal-justice/the-impact-of-community-policing-meta-analysis-of-its-effects-in-u-s-cities>. Ανακτήθηκε Φεβρουάριο, 2017.

Mellor & Smith (2017). «*We have evolved from local schemes into a wider national network*». Διαθέσιμο στο: <http://www.ourwatch.org.uk/about-us/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Metropolitan Police (2017). «How can we help you?». Διαθέσιμο στο: <https://beta.met.police.uk/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

National Crime Prevention Council (2017). «*Neighborhood Watch Program*». Διαθέσιμο στο: <http://www.ncpc.org/topics/home-and-neighborhood-safety/neighborhood-watch>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

National Neighborhood Watch – A Division of the National Sheriffs Association (2017). «*About Neighborhood Watch*». Διαθέσιμο στο: <http://www.nnw.org/about-neighborhood-watch>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Neighborhood Watch of Scotland (2017). «*Communities that Care*». Διαθέσιμο στο: https://www.neighbourhoodwatchscotland.co.uk/pages/3166/3/Manor_Way_Neighbourhood_Watch_A_Success_Story.html. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Newburn, T. & Reiner, R. (2007). *Policing and the Police*. Στο Maguire, M., Morgan, R., & Reiner, R., *The Oxford Handbook of Criminology, 4th edition* (σς.910-952). Oxford: Oxford University Press.

Newport News Police Department (2017). «*Neighborhood Watch Organizer's Guide*». Διαθέσιμο στο: <https://www.nnva.gov/DocumentCenter/Home/View/481>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

News From Cyprus.net (2017). «*Δενδροφύτευση διοργανώνουν οι Παρατηρητές της Γειτονιάς στο Καϊμακλί – Βελτιώνουν την κοινωνία αλλά και το περιβάλλον*». Διαθέσιμο στο: <http://www.newsfromcyprus.net/showarticle/article-7e96.html>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Other Side. Gr . (2012). «*Albert Einstein: Δεκαπέντε από τα καλύτερα αποφθέγματα του*». Διαθέσιμο στο: <http://www.otherside.gr/2012/04/albert-einstein-15-apo-ta-kalytera-apofthegmata-tou/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Prenzler, R. (2013). *Outsourcing of Policing Tasks: Scope and Prospects*. Διαθέσιμο στο: <http://www.asial.com.au/Asial/media/Documents/Report>. Ανακτήθηκε Φεβρουάριο 2017.

Rcproa (1999). «*Our Own Neighborhood Watch Success Story*». Διαθέσιμο στο: http://www.rcproa.net/neighborhood_watch_20120518.php. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017. Gazette.net (2010). «*Neighborhood watch groups aiding busy Suitland police*». Διαθέσιμο στο: http://www.gazette.net/stories/11252010/clinnew155607_32537.php. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Ring (2016). «*15 Neighborhood Watch Success Stories*». Διαθέσιμο στο: <https://blog.ring.com/index.php/2016/05/11/1786/>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Scordelis, A. (2010). *Old Lady Neighborhood Watch*. Διαθέσιμο στο: <http://www.urbanprankster.com/2010/07/old-lady-neighborhood-watch>. Ανακτήθηκε Μάρτιο 2017.

Siegel, L, *Criminology: Theories, Patterns, and Typologies*, (10th ed.), California: Wadsworth, 2010.

Souza, C. (2014). «*To prevent crime, farmers, deputies use proven tools*». Διαθέσιμο στο: <http://www.agalert.com/story/?id=6655>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Times of Malta (2014). «Pros, cons of neighbourhood watches». Διαθέσιμο στο: <http://www.timesofmalta.com/articles/view/20140826/editorial/Pros-cons-of-neighbourhood-watches.533218>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Tucson Police Department (2017). «*Neighborhood Watch*». Διαθέσιμο στο: <https://www.tucsonaz.gov/files/police/nhw.pdf>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.

Veater, P. (1984). «*Evaluation of Kingsdown Neighborhood Watch Project*». Bristol:

Whidbey, J. (2012). «U.S. Justice Department: Does Neighborhood Watch reduces crime?». Διαθέσιμο στο: <https://journalistsresource.org/studies/government/criminal-justice/us-justice-department-neighborhood-watch-reduce-crime>. Ανακτήθηκε Μάρτιο, 2017.